

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕС ОСВІТИ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ ПОРУЧНИКА**

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит в управлінні
підприємницькою діяльністю"**

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

Бухгалтерський облік і оподаткування доходів підприємства

здобувача Бессараб Сніжани Сергіївни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стащенко Ю.В.

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Цятковська О.В.

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Київ – 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 78 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 55 сторінках друкованого тексту. Робота містить 9 таблиць, 26 рисунків, список використаних джерел з 56 найменувань, додатків.

“Бухгалтерський облік і оподаткування доходів підприємства”

Об’єктом дослідження є процес обліку і оподаткування доходів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку і оподаткування доходів підприємства.

Мета дослідження. Мета - розкрити теоретичні та методичні аспекти обліку і оподаткування доходів підприємства та шляхи їх удосконалення.

Із поставленої мети випливають наступні завдання:

- висвітлити економічну сутність доходів;
- розкрити класифікацію доходів в діяльності підприємства;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку і оподаткування доходів: проблеми практичного застосування;
- дослідити методику обліку доходів підприємства;
- розкрити організацію обліку доходів підприємства;
- відобразити доходи у фінансовій та податковій звітності підприємства;
- висвітлити організацію та методику оподаткування доходів підприємства;
- визначити шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та системи оподаткування доходів підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична цінність роботи полягає в науковій розробці підходів до облікового відображення доходів підприємства.

Практична цінність роботи визначається можливістю використання результатів дослідження в рамках оптимізації бухгалтерського обліку і оподаткування доходів підприємства ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ», зокрема, автором запропоновано:

- підвищити рівень аналітичності обліку доходів підприємства за рахунок введення додаткових субрахунків;
- для ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» запропоновано використовувати метод обліку доходів та витрат в рамках діючої облікової політики;
- запропоновано використовувати методику оцінювання рівня податкового навантаження для покращення підходів до управління податковими кредитами та зобов'язаннями ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ».

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження проблем обліку та оподаткування доходів підприємства представлені на Х Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку»: «Діагностика класифікації доходів отриманих від управління бізнес-процесами» (м. Київ, КНЕУ), 25 квітня 2025 р.)

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024 – 2025

Рік захисту – 2025.

Ключові слова: доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, доходи фінансової та інвестиційної діяльності, собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), прибуток, оподаткування, фінансові результати, облік.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність та класифікація доходів.....	6
1.2. Порядок визнання доходів підприємства.....	12
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку і оподаткування доходів.....	16
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА....	22
2.1. Організація обліку доходів підприємства.....	22
2.2. Методика обліку доходів підприємства.....	30
2.3. Відображення доходів у фінансовій та податковій звітності підприємства.....	35
РОЗДІЛ 3. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
3.1. Організація та методика оподаткування доходів підприємства.....	42
3.2. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та системи оподаткування доходів підприємства.....	50
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. У ринковій економіці підприємства функціонують з метою отримання прибутку. Доходи свідчать про те, що продукція підприємства користується попитом на ринку, відповідає споживчим очікуванням та задовольняє попит за параметрами ціни, якості, технічних і функціональних характеристик. Надходження доходів створює підґрунтя для самофінансування підприємства за умови, що їхній обсяг дозволяє покривати витрати, виконувати зобов'язання та формувати чистий прибуток.

Поняття “дохід” широковживане та багатозначне. У широкому розумінні “дохід” означає будь-яке надходження грошових коштів або матеріальних цінностей, що мають грошову оцінку. Для управління доходами необхідна їхня обґрунтована детальна класифікація на основі групування доходів за певними ознаками для цілей обліку, аналізу та контролю. Саме класифікація доходів є ключовим елементом у формуванні ефективної системи управління доходами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про зростаючу зацікавленість українських науковців проблемами сутності та класифікації доходів підприємств у різних галузях. Певні аспекти визначення і систематизації доходів висвітлено у роботах таких науковців, як В. Озеран, П. Куцик, Й. Канак, Ф. Бутинць Р. Хом'як та інші. Водночас, з урахуванням сучасних реалій господарювання, існуюча класифікація доходів підприємств потребує подальшого удосконалення.

Мета і завдання дослідження. Мета - розкрити теоретичні та методичні аспекти обліку і оподаткування доходів підприємства та шляхи їх удосконалення.

Із поставленої мети випливають наступні завдання:

- висвітлити економічну сутність доходів;
- розкрити класифікацію доходів в діяльності підприємства;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку і оподаткування доходів: проблеми практичного застосування;

- дослідити методику обліку доходів підприємства;
- розкрити організацію обліку доходів підприємства;
- відобразити доходи у фінансовій та податковій звітності підприємства;
- висвітлити організацію та методику оподаткування доходів підприємства;
- визначити шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та системи оподаткування доходів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліку і оподаткування доходів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку і оподаткування доходів підприємства.

Методи дослідження. У ході підготовки роботи були застосовані загальнонаукові методи дослідження: теоретичне узагальнення, порівняльний аналіз, аналітичний підхід, а також методи графічного та табличного представлення даних.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична цінність роботи полягає в науковій розробці підходів до облікового відображення доходів підприємства.

Практична цінність роботи визначається можливістю використання результатів дослідження в рамках оптимізації бухгалтерського обліку і оподаткування доходів підприємства ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ», зокрема, автором запропоновано:

- підвищити рівень аналітичності обліку доходів підприємства за рахунок введення додаткових субрахунків;
- для ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» запропоновано використовувати метод обліку доходів та витрат в рамках діючої облікової політики;
- запропоновано використовувати методику оцінювання рівня податкового навантаження для покращення підходів до управління податковими кредитами та зобов'язаннями ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ».

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження проблем обліку та оподаткування доходів підприємства представлені на X Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку»: «Діагностика класифікації доходів отриманих від управління бізнес-процесами» (м. Київ, КНЕУ), 25 квітня 2025 р.)

Інформаційна база дослідження - нормативно-законодавчі акти, якими регулюється бухгалтерський облік (закони, національні стандарти, накази та постанови) з обліку доходів основної діяльності. У процесі дослідження організації обліку та оподаткування доходів на прикладі досліджуваного підприємства було використано дані його бухгалтерського обліку, що забезпечило практичну обґрунтованість отриманих висновків.

Структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність та класифікація доходів

Управління бізнес-процесами на підприємствах має на меті отримання певних фінансових результатів. Одним з найбільш якісних і ефективно вимірних показників фінансових результатів на підприємстві є отриманий дохід, який може формуватися в грошовій або не грошовій формі, проте загалом забезпечує консолідацію грошовий ресурсів для покращення фінансового стану та зростання рівня загальної конкурентоспроможності підприємства в галузі та регіоні.

В сучасних умовах існують як економічні, так і облікові погляди на економічну сутність доходів підприємства, зокрема, одна група науковців вказує, що доходи слід розглядати з економічної точки зору як акумульовані кошти від реалізації продукції та інших видів господарської діяльності, які є основою формування чистого прибутку підприємства та забезпечують його стратегічний розвиток. В той же час інша група науковців акцентують увагу на облікову специфіку дослідження економічної сутності доходів як збільшення активів або скорочення зобов'язань (зростання власного капіталу), що обумовлено проведенням господарських операцій в минулих облікових періодах, та забезпечить, як очікується, подальше зростання економічної діяльності підприємства в стратегічному майбутньому [12, с. 195].

У сучасній економічній літературі досі не сформовано єдиного підходу до трактування поняття «дохід». Таблиця 1.1 містить різні інтерпретації терміна «дохід», які викладені в нормативно-правових актах і наукових працях провідних учених.

Таблиця 1.1 - Визначення терміну “дохід” у нормативних та економічних джерелах

№ з/п	Джерело	Визначення доходу
1	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов’язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період
2	МСФЗ 18 “Дохід”	Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає у ході звичайної діяльності суб’єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу
3	Податковий кодекс України	Доходи – це загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключно (морській) економічній зоні, так і за їх межами
4	Г. Вознюк, А. Загородній	Дохід – це: 1) різниця між виручкою від реалізації продукції, робіт чи послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції; 2) гроші або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності (виручка)
5	Г.І. Башнянин, В.С. Іфтемічук	Дохід – це: 1) виручка від реалізації продукції за вирахуванням матеріальних і прирівняних до них витрат; 2) потік грошових та інших надходжень за одиницю часу
6	Т.О. Примак	Дохід – це виторг підприємства від реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збору

З розвитком економічної теорії в маржиналістських концепціях доходи розглядалися як грошове вираження економічних операцій. В марксистській теорії під доходами розуміється збільшення рівня багатства соціалістичного устрою.

На основі проведеного дослідження щодо трактування терміну “дохід” можна зробити висновок, що часто під цим поняттям розуміють загальну виручку або суму надходжень грошових коштів на підприємство. Доходи визнаються об’єктами бухгалтерського обліку відповідно до принципів нарахування та відповідності доходів і витрат, згідно з якими для коректного визначення фінансового результату за звітний період необхідно зіставити отримані доходи з витратами, понесеними для їх отримання.

При цьому, доходи визнаються тоді, коли вони виникли (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти) і відображаються в бухгалтерському обліку в тому періоді, до якого вони належать.

На рис. 1.1. представлено види доходів та особливості їх відображення у фінансовій звітності підприємства.

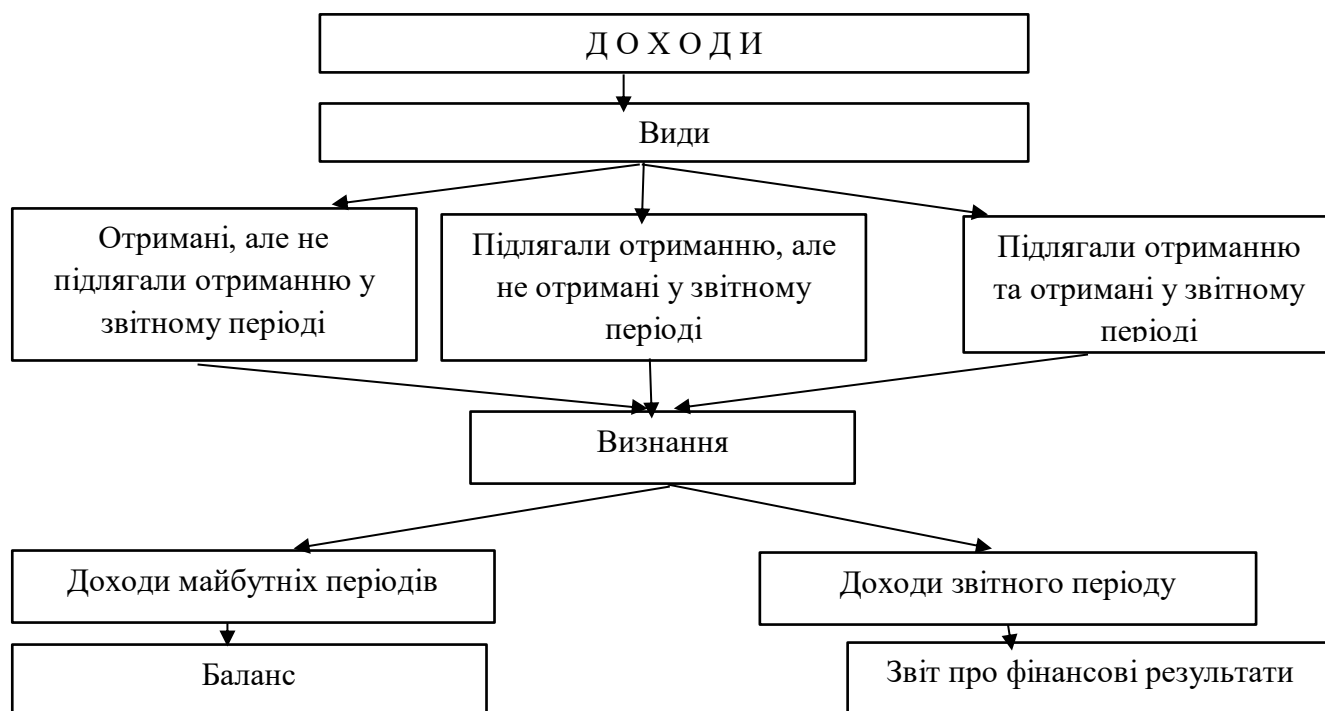

Рисунок 1.1 - Визнання та відображення доходів у фінансовій звітності

Джерело: побудовано автором за даними [4]

Для визнання доходу повинно відбутися не лише надходження активу або зменшення зобов'язань, але і фінансовий наслідок цих подій, в якості якого виступає збільшення власного капіталу, крім внесків учасників.

У бухгалтерському обліку дохід відображається за справедливою вартістю активів, які були отримані або підлягають отриманню в результаті господарських операцій. Оцінка величини доходів у момент їх визнання вважається обліковою оцінкою, тобто попередньою оцінкою, яка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких базувалася ця оцінка, або отримана додаткова інформація.

Виходячи з принципу обачності в бухгалтерському обліку, доходи, достовірну оцінку яких визначити неможливо, у звітності не відображаються.

Дослідження сутності та економічного значення доходів з економічної і облікової сфери вказує на потребу виділення різноманітних доходів від діяльності підприємства, тому актуальним на даний час є діагностика класифікації доходів в діяльності підприємства.

Класифікація доходів, на думку вченого Ф. Ф. Бутинця, більше відповідає цілям фінансового обліку, ніж управлінського. Він класифікує доходи з метою визначення суми доходу від реалізації продукції, надання послуг, використання активів; залежно від місця виникнення на доходи центрів інвестицій, центрів доходів, центрів прибутку та загальний дохід підприємства [1, с. 383].

Найбільш дискусійною є класифікація доходів за видами діяльності. В економічній літературі спостерігається різноманітність і навіть суперечливість підходів щодо класифікації окремих видів доходів як інвестиційних або фінансових. Це, насамперед, обумовлено неузгодженістю у нормативних актах щодо обліку доходів.

Згідно з НП(С)БО вся діяльність підприємства поділяється на звичайну, яка, в свою чергу, ще поділяється на інші види, і надзвичайну [11].

На основі даного поділу вчені В. Озеран, П. Куцик класифікують доходи за видами діяльності [3, с. 212] (рис. 1.2.).

Вчений Ф. Ф. Бутинець пропонує класифікацію доходів за видами діяльності, поділяючи їх на доходи від звичайної та надзвичайної діяльності [1, с. 384]. Звичайна діяльність, у свою чергу, традиційно розподіляється ним на операційну, інвестиційну, фінансову та іншу. Зокрема, вчений відносить доходи від участі в капіталі до інвестиційної діяльності, фінансові доходи — до фінансової, а інші доходи — до доходів від іншої звичайної діяльності.

На нашу думку, запропонований підхід до класифікації доходів за видами діяльності є логічно обґрунтованим, однак потребує подальшого уточнення та вдосконалення.

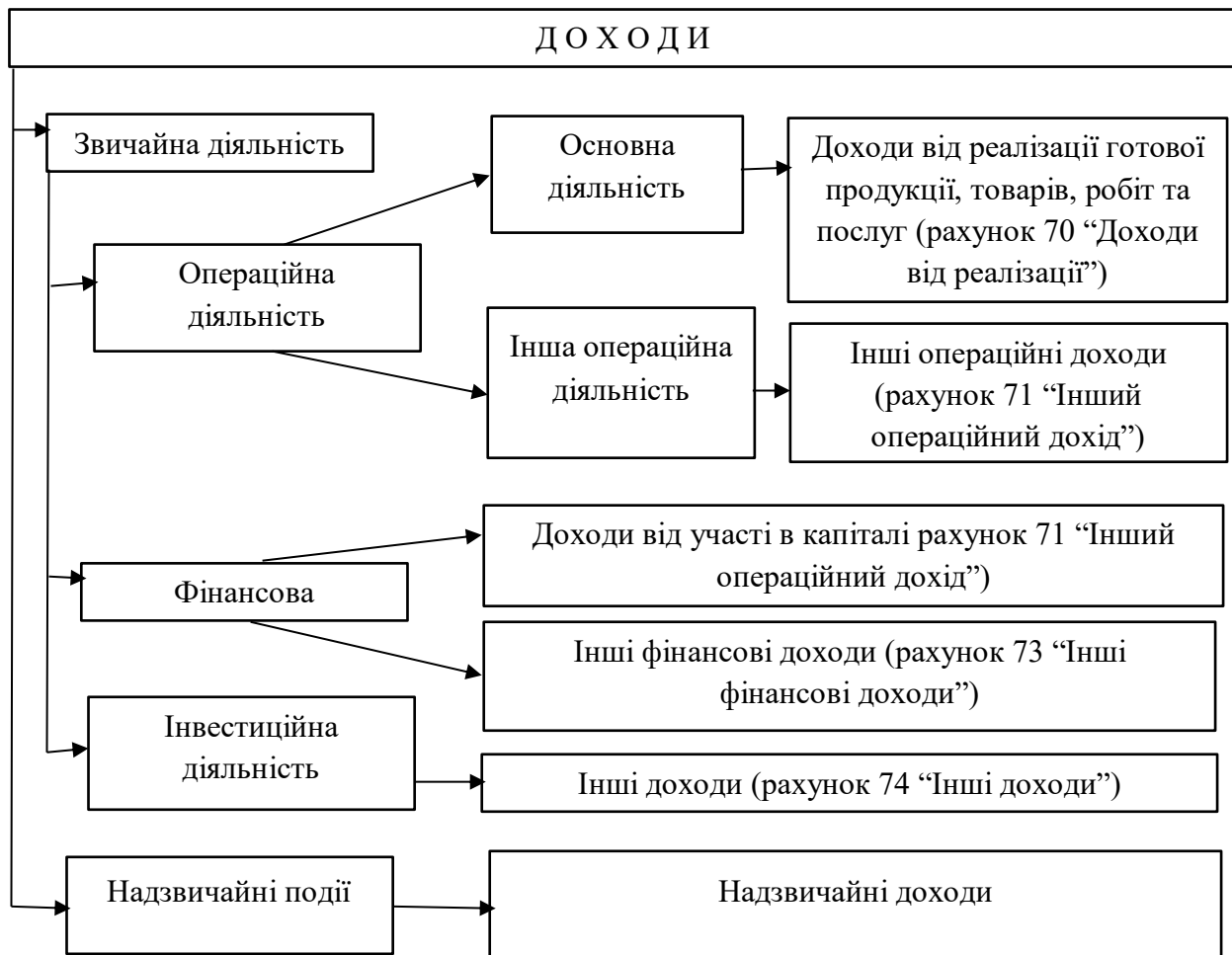

Рисунок 1.2 - Класифікація доходів за видами діяльності

Джерело: побудовано автором з використанням [3]

На нашу думку, така класифікація доходів за видами діяльності є більш логічнішою, але не досконалою. Згідно з інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій рахунки 72 "Дохід від участі в капіталі" і 73 "Інші фінансові доходи" кореспондують з субрахунком 792 "Результат фінансових операцій", тобто на цих рахунках ведеться облік результатів фінансової діяльності [6].

Разом із тим, згідно з НП(С)БО 1, метод участі в капіталі розглядається як спосіб обліку інвестицій, за яким балансова вартість інвестицій коригується відповідно до змін частки інвестора у власному капіталі підприємства-об'єкта

інвестування — як у бік збільшення, так і зменшення. Таке визначення підтверджує належність доходів від участі в капіталі до інвестиційної діяльності [11].

Також отримані дивіденди, відсотки, фінансові результати від інвестицій віднесені до інвестиційної діяльності, а у плані рахунків - до фінансової.

Сучасне управління підприємствами безпосередньо залежить від чіткої організації бухгалтерського обліку. З метою вдосконалення підходів до систематизації доходів у роботі запропоновано узагальнену класифікацію доходів (рис. 1.3.).

<i>Класифікаційні ознаки</i>	<i>Види доходів</i>
За можливістю передбачення	Звичайні
	Надзвичайні
За видами діяльності	Операційні
	Фінансові
	Інвестиційні
За можливістю планування	Плановані
	Неплановані
За періодами виникнення	Звітного періоду
	Майбутніх періодів
За рівнем формування	Підприємство
	Окремий структурний підрозділ
	Окремі операції
За ступенем керованості	Релевантні
	Нерелевантні

Рисунок 1.3 - Загальна класифікація доходів підприємства

Джерело: побудовано автором з використанням [18]

Класифікація доходів має велике значення для управлінського обліку. Грамотно класифіковані доходи сприяють глибшому розумінню їх економічної природи, дають змогу визначити їхній склад і структуру, проаналізувати динаміку змін у часі та ухвалити обґрунтовані управлінські рішення. Загалом функціонування підприємства як господарюючого суб'єкта передбачає його виробничу діяльність з метою виробництва продукції і отримання прибутку - з одного боку, і вирішення питань розвитку виробництва та збільшення його ефективності - з іншого, що у подальшому призводить до збільшення капіталу підприємства та його власників.

1.2 Порядок визнання доходів підприємства

Важливим чинником зростання будь-якого підприємства є перевищення його грошових надходжень над здійсненими виплатами. Від наявності або відсутності коштів буде залежати можливість функціонування підприємства, його конкурентоспроможність та фінансовий стан.

Основним джерелом грошових надходжень на підприємство є виручка від звичайної діяльності, яка залежить від галузі діяльності підприємства, її обсягів, упровадження науково-технічних розробок, а отже, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості, поліпшення якості продукції. В умовах розвитку підприємницької діяльності створюються об'єктивні передумови реального втілення у життя зазначених факторів.

Основним джерелом доходу для підприємств виступає виручка від продажу продукції власного виробництва, з урахуванням частини, що залишається після покриття витрат на її виробництво та реалізацію. Тому найважливішим завданням кожного господарюючого суб'єкта є одержання максимального прибутку за найменших витрат шляхом дотримання суворого режиму економії під час витрачання коштів і найбільш ефективного їх використання. Для стабільного функціонування будь-якого підприємства необхідне формування такого доходу, який дозволяє покрити поточні витрати, податки та отримати прибуток, що забезпечить можливість розширеного відтворення.

В Україні, згідно з Національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 15 «Дохід», дохід визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язань, які зумовлюють збільшення власного капіталу (за винятком капіталу за рахунок внесків засновників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [1].

У НП(С)БО 15 «Дохід» зазначено, що дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається в бухгалтерському обліку за наявності таких

умов: покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, інший актив); підприємство не здійснює надалі управління і контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами); сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена; є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені [1].

Визнання доходу і достовірність його оцінка - необхідна інформація для відображення її у фінансовій звітності. Однією з умов визнання доходу від реалізації є передача покупцеві всіх ризиків і вигод, пов'язаних із правом власності на продукцію. МСФЗ 18, на відміну від НП(С)БО 15, критерієм визнання доходу від реалізації продукції встановлює передачу покупцеві не всіх, а лише суттєвих ризиків і вигод, пов'язаних із правом власності на продукцію (товар) [2].

Наприклад, стандартні гарантійні зобов'язання продавця, хоч і є пов'язаними з ризиком, що виникає після передачі права власності, зазвичай не вважаються значущим ризиком. Такі незначні ризики не заважають продавцю визнавати дохід. НП(С)БО 15 поширюється тільки на доходи підприємств від звичайної діяльності. Водночас цей стандарт не охоплює певні види доходів від основної діяльності, зокрема орендні платежі, надходження за будівельними контрактами та інші аналогічні доходи.

Про доходи на підприємстві описується в обліковій політиці підприємства. Документальне оформлення облікової політики підприємств реалізується у форматі Наказу про облікову політику, який є своєрідним внутрішнім регламентом, що регулює організацію облікового процесу підприємства. Наказ розробляється головним бухгалтером та затверджується керівником підприємства.

Зміст облікової політики щодо обліку доходу від реалізації продукції представлено на рисунку 1.4.

Зміст облікової політики щодо обліку доходів	Чинне нормативне законодавство з питань бухгалтерського обліку
	Особливості виробничо-господарської діяльності
	Метод оцінки доходів та умови визнання
	Класифікація доходів та розмежування за кожною класифікаційною групою
	Порядок відображення доходів на рахунках бухгалтерського обліку
	Порядок документального оформлення та відображення у реєстрах обліку

Рисунок 1.4. - положення облікової політики, які визначають порядок обліку доходів від реалізації продукції

Джерело: побудовано автором з використанням [3]

Виплата заробітної плати працівникам, реалізація продукції в рахунок оплати та покупцям все ще залишаються актуальними напрямками використання продукції для підприємств. Зважаючи на притаманні товаровиробникам особливості руху виробленої продукції, доцільним вважаємо навести і пов'язане з ним первинне оформлення досліджуваного доходу.

Дослідивши особливості нормативно-правової бази з обліку доходів, наведемо порівняльну характеристику визнання, класифікації та оцінки витрат і доходів за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО) та НП(С)БО (рис. 1.5.).

Ознака	НП(С)БО 15 «Дохід»	МСБО 18 «Дохід»
Визначення поняття «дохід»	Дохід визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка може бути достовірно визначена.	Дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає у процесі діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу.
Оцінка доходу	Дохід має оцінюватися за справедливою вартістю отриманих активів	Дохід має оцінюватися за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню.
Класифікація доходів	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи; фінансові доходи, інші доходи.	Дохід від реалізації товарів, від надання послуг; відсотки роялті, дивіденди

Рисунок 1.5 - Порівняльна характеристика НП(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» щодо визнання, класифікації та оцінки доходів діяльності підприємства

Джерело: побудовано з використанням [1; 2]

Як бачимо, НП(С)БО 15 «Дохід» щодо визнання, класифікації та оцінки доходів ґрунтується на положеннях МСБО, одночасно залишаючись нетотожним йому. Це вимагає вирішення проблеми уніфікації національної системи з міжнародною системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Продукція вважається реалізованою з моменту переходу права власності на неї від продавця до покупця. Оплата за продану продукцію може бути проведена під час її передачі покупцю, після відвантаження (як післяплата) або до моменту відвантаження (як передплата). Щоб визначити фінансовий результат за звітний період, потрібно зіставити доходи цього періоду з витратами, понесеними для їхнього отримання. Зростання рентабельності діяльності стає дедалі вагомішим пріоритетом у системі цілей підприємства. Згідно з думкою сучасних науковців і практиків, отримання доходу є основною метою майже кожного підприємства [6, с.84; 7, с.75].

Планомірно комбінуючи ресурси підприємства, у сучасних умовах необхідно проводити значну роботу щодо раціональної організації його діяльності відповідно до вимог ринку, обґрунтованості планових обсягів показників, зниження рівня витрат, підвищення дохідності і рентабельності діяльності сільгосппідприємства.

Правильне визначення, оформлення, оцінка й облік доходів від реалізації продукції безпосередньо впливають на престижність і рентабельність підприємства. Під час організації формування та розподілу доходу необхідно враховувати розміри підприємства, форму власності, організаційноправову форму господарювання, кількість засновників товариства тощо.

Вважаємо за доцільне кожному підприємству систематично проводити аналіз формування доходу задля поглиблення знань про його складники та основні тенденції їх зміни. Основною метою фінансового планування на підприємстві має бути виявлення та залучення резервів для зростання доходу шляхом ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Покращення стану реалізації, на наш погляд, можливе також за умови пошуку більш вигідних бізнес-партнерів зі збуту товарної продукції або

покращення якості послуг під час обслуговування споживачів. З метою забезпечення економічної безпеки підприємства під час формування доходу від реалізації продукції насамперед необхідно враховувати рівень розвитку конкурентного середовища, що може впливати на обсяг та відновлення виробничого потенціалу підприємства, а також соціальний аспект.

Найголовнішим у процесі вдосконалення механізму формування доходів підприємства є аналіз прибутковості. Одним із найефективніших і водночас найпростіших методів фінансового аналізу, який використовується для оперативного і стратегічного планування прибутку, є операційний аналіз «витрати-обсяг-прибуток» («Costs-Volume-Profit»), він дає змогу відстежувати залежність фінансових результатів від витрат і обсягів виробництва або реалізації.

Основна мета цього виду аналізу (який зазвичай характеризують як аналіз беззбитковості) - встановити, що відбудеться з фінансовими результатами, якщо визначений рівень продуктивності, обсягу виробництва, витрат змінюватиметься. Ці відомості є надзвичайно важливими для керівництва підприємства, оскільки розуміння взаємозв'язку між такими показниками, як загальний дохід від реалізації, сукупні витрати, прибуток і обсяг виробництва, дозволяє встановити критичний рівень випуску продукції, за якого прибуток досягне максимуму, або рівень беззбитковості — коли відсутні і прибутки, і збитки. Сильним боком цієї методики є її гнучкість: аналіз можна проводити як за квартал, так і за півріччя чи за підсумками року.

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку і оподаткування доходів

Узагальнення підходів до економічної сутності доходів як джерела формування коштів на підприємстві та наведена класифікація доходів підприємства вказує на потребу діагностики системи нормативно-правового

регулювання обліку та оподаткування доходів з урахуванням проблем практичного застосування даної бази. Узагальнююча класифікація нормативно-правової бази у сфері регулювання обліку доходів наведена на рис. 1.6 [43].

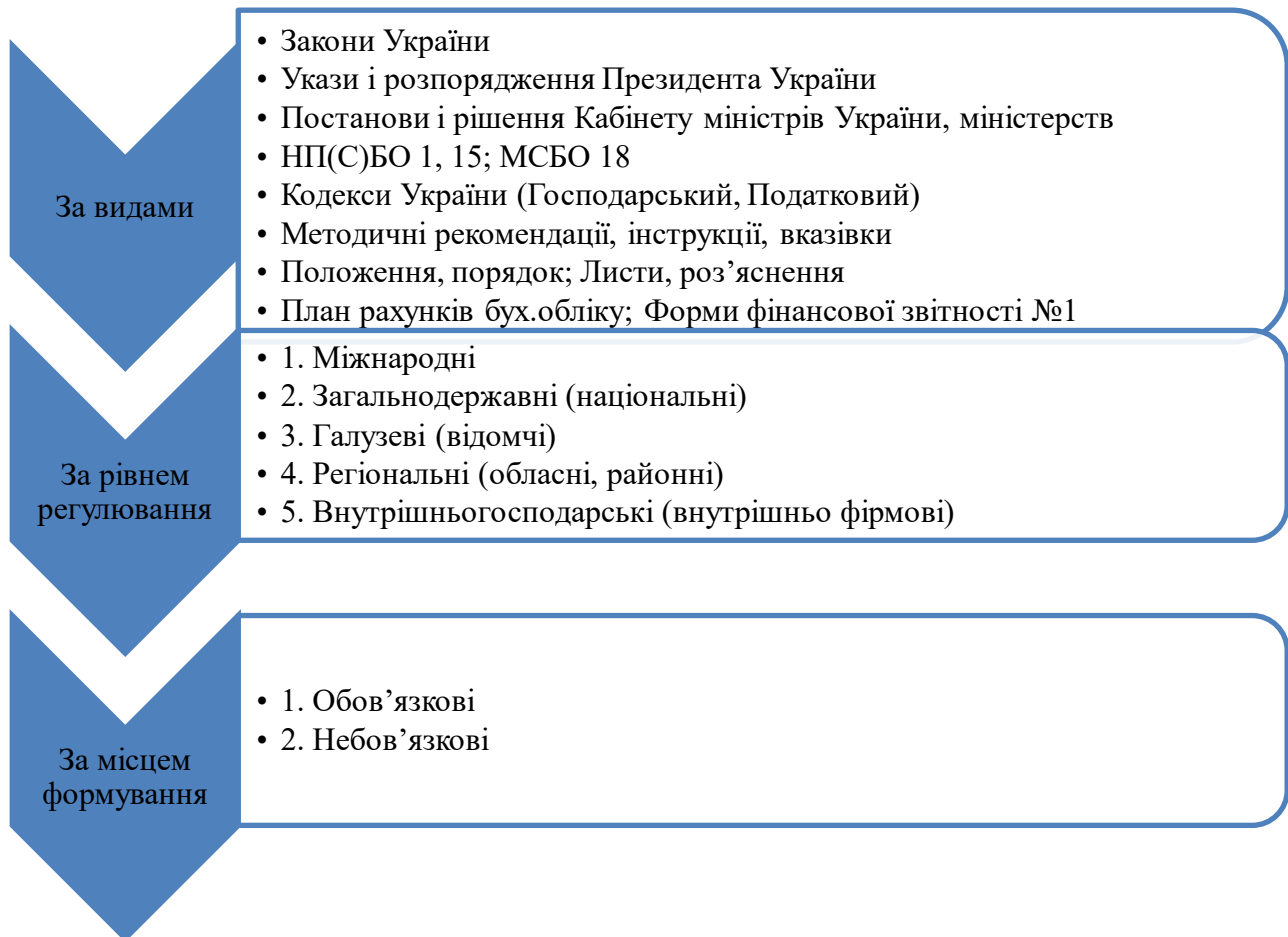

Рисунок 1.6 - Узагальнююча класифікація нормативно-правової бази у сфері регулювання обліку доходів підприємств України

Джерело: [12, 14, 34, 44, 15, 16]

Узагальнююча класифікація нормативно-правової бази у сфері регулювання обліку доходів підприємств України вказує на багатогранність сфери регулювання облікових положень в сфері обліку, визнання та відображення доходів підприємства.

Господарський кодекс України визначає загальні положення ведення господарської діяльності, а оскільки отримання прибутку є однією з рис і мотивів і ведення бізнесу будь-якого рівня – в даному нормативному акті описуються

загальні положення укладання договорів з метою отримання доходу (виручки) від реалізації товарів (робіт, послуг).

В Податковому кодексі України навпаки більшу увагу приділено не господарським, а податковим аспектам управління бізнесом, правилам отримання доходу від господарської діяльності, умовам його відображення в облікових документах та податкових деклараціях, визначено терміни і порядок розрахунків з бюджетом та відповідні форми і методи податкового декларування доходів від підприємництва [12].

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначає методи, способи, прийоми та інструменти організації і ведення бухгалтерського обліку комплексно та обліку доходів секторально, оскільки доходи фактично є одним з найбільш важливих джерел надходження ліквідних ресурсів на будь-яке підприємство [14].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає поняття доходів, принципи їх визнання та відображення у відповідних формах фінансової звітності підприємства, при цьому якщо підприємство мале – порядок його фінансового звітування з доходів визначає НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [34].

Порядок подання фінансової звітності визначає для підприємств України умови, терміни, форми та порядок складання і подання фінансових звітів і відображення у них доходів як важливого джерела фінансової автономії підприємства.

НП(С)БО 15 «Доходи» регулюють процес визнання доходів, визначають їх види та форми та порядок відображення в фінансовій звітності та примітках до неї [44].

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» узагальнює підходи до проведення аудиту доходів в рамках загальної стратегії аудиту з метою визначення достовірності, об'єктивності і та повноти відображення доходів в фінансовій звітності будь-якого підприємства [15].

У випадку використання реєстраторів розрахункових операцій на торгових та харчових підприємствах при визначенні доходів підприємства караються положенням Закону «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» [16].

Враховуючи те, що в значній кількості підприємств при оприбуткуванні виручки проходять касові операції, підприємства в рамках оцінювання і визначення доходів повинні використовувати положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. В той же час у випадку отримання доходів безготівково, тобто на рахунок у банку підприємства мають керуватися нормами Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [17].

В даний час для отриманих коштів та відображення їх як доходів на підприємствах України використовуються синтетичні та аналітичні субрахунки в залежності від виду отриманих доходів та їх цільового спрямування, а основним нормативним документом у цій сфері виступає План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій разом з Інструкцією щодо його застосування [18].

З метою забезпечення адекватного рівня господарського контролю на підприємстві в рамках обліку доходів від господарської діяльності проводиться періодично інвентаризація, яка регулюється положенням про інвентаризацію активів і зобов'язань підприємств України, що дозволяє забезпечити додатковий рівень внутрішньогосподарського контролю відносно цінностей, які були оприбутковані як дохід підприємства.

Обліковий характер ведення бухгалтерського обліку передбачає використання цілої системи первинних та зведених документів, тому в практичній діяльності підприємства використовують палітру можливостей стандартизованих форм документів при обліку доходів на базі Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.

В той же час окремі підходи до визнання, відображення та обліку доходів на документальному, синтетичному та аналітичному рівнях на підприємстві можуть

бути визначені самостійно з обов'язковим відображенням в положенні про облікову політику підприємства.

Дослідження проблематики практичного застосування системи нормативно-правового регулювання обліку і оподаткування доходів вказує на існування значної кількості актів (Податковий і Господарський кодекс, профільні закони в сфері обліку та аудиту, положення і стандарти бухгалтерського обліку, плани рахунків та інструкція про порядок його застосування, положення про проведення інвентаризації активів та зобов'язань тощо), в той же час підприємство обирає окремі інструменти, методи та способи ведення обліку доходів і їх оподаткування в рамках аналітично-управлінської діяльності керівництва на основі отриманої релевантної інформації [11, 43].

Отже під доходами з економічної та облікової сутності доцільно розуміти збільшення економічної доданої вартості в результаті минулих подій, що проявляється в зростанні розміру активів або зменшенні величини зобов'язань підприємства. В підприємницькій діяльності дохід формує кінцевий результат – чистий прибуток, тому є індикатором якості управління бізнес-процесами на підприємствах в залежності від специфіки та галузі їх діяльності.

Проведена систематизація класифікації доходів в діяльності підприємства дозволила визначити базові класифікаційні ознаки в даній сфері, а саме – відносно виду доходу (грошовий/негрошовий), стратегічного значення доходу (стратегічний, тактичний, операційний), функціонального спрямування доходів (доходи від операційної діяльності, доходи від основної діяльності, доходи від фінансової діяльності, доходи від інвестиційної діяльності). Наведена класифікація дозволяє аналізувати не лише фінансову звітність підприємства, але й забезпечує аналітично-управлінські аспекти контролінгу за напрямками діяльності фірми.

Дослідження проблематики практичного застосування системи нормативно-правового регулювання обліку і оподаткування доходів вказує на існування значної кількості актів (Податковий і Господарський кодекс, профільні закони в сфері обліку та аудиту, положення і стандарти бухгалтерського обліку,

плани рахунків та інструкція про порядок його застосування, положення про проведення інвентаризації активів та зобов'язань тощо), в той же час підприємство обирає окремі інструменти, методи та способи ведення обліку доходів і їх оподаткування в рамках аналітично-управлінської діяльності керівництва на основі отриманої релевантної інформації.

РОЗДІЛ 2

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організація обліку доходів підприємства

Динамічна зміна сучасних підходів до організації та методики обліку доходів від різних видів діяльності визначає потребу предметного розгляду даної ділянки обліку на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «ПРАЙМ-ІНВЕСТ».

Характеристика технолого-економічної системи ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» вказує, що це – приватне підприємство, що проводить міжнародні перевезення та надає наступні види транспортних послуг – перевезення речей, допоміжне обслуговування наземного транспорту, ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення, технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів, ремонт і технічне обслуговування інших транспортних засобів, вантажний автомобільний транспорт та інші.

В штаті ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» працює понад 50 працівників, а організаційна структура управління фірми має лінійний характер та включає наступні відділи:

- директор;
- економіст;
- головний бухгалтер;
- логістичний відділ;
- відділ кадрів;
- технічна служба.

Вибір лінійної сфери управління підрозділами на ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» обумовлений легкістю управління персоналом в такій схемі організаційного управління.

Фірма має гарну репутацію та розвинену систему майна. Ключовими напрямками вантажних перевезень ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» є перевезення Україна – Великобританія. Метою діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» є отримання прибутку при наданні послуг з вантажних перевезень контрагентам. Ключовим джерелом доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» є оплата покупцями послуг з вантажних перевезень міжнародного характеру, що відображаються по рахунку доходів від реалізації послуг за основною транспортною діяльністю базового підприємства.

Специфікою обліку доходів та витрат ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» є відсутність системи калькулювання собівартості вантажних перевезень. В практиці діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» на ринку вантажних перевезень використовується схема ринкового ціноутворення, тобто тарифи на перевезення виходять з ринкової ситуації на відповідні послуги, а також вони враховують витрати на їх понесення.

Головні галузеві особливості організації обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» можна навести на рис. 2.1.

Наведені особливості організації обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» вказують на специфіку облікового процесу в транспортній системі, зокрема, розмір та напрямки транспортних перевезень визначають порядок формування доходів підприємства та їх облікове відображення.

Первинними обліковими документами, що дозволяють визначити розмір та цільове спрямування доходів на Товаристві є:

- накладні (Додаток А);
- розрахунки тарифу;
- платіжні вимоги-доручення;
- картки обліку послуг;
- квитанції на перевезення;
- книги реєстрації рахунків-накладних;
- відомості руху транспорту;
- відомості аналітичного обліку послуг з вантажних перевезень;

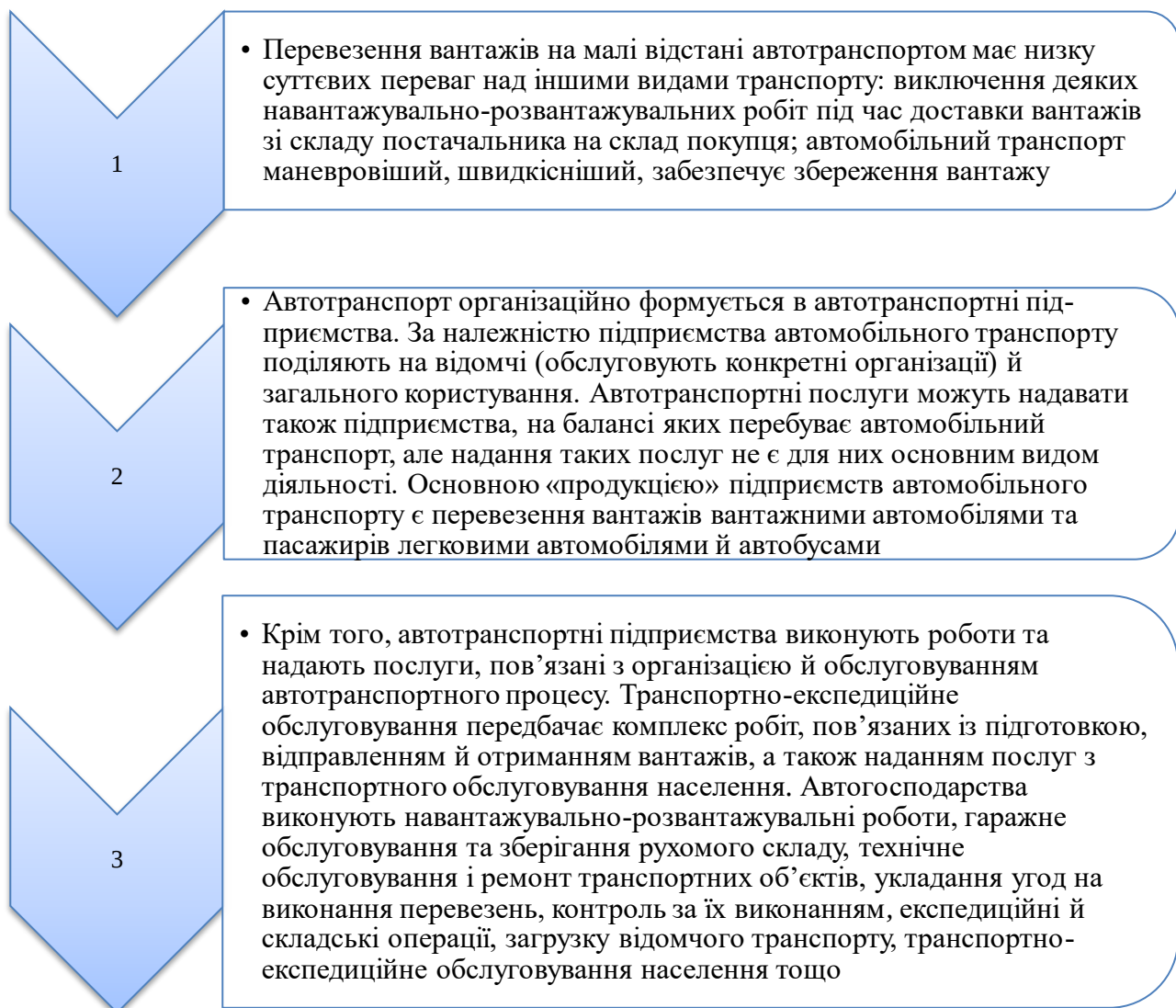

Рисунок 2.1 - Головні галузеві особливості організації обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

- відомості аналізу послуг з вантажних перевезень;
- відомості визначення фінансового результату від надання послуг;
- моделі рентабельності послуг.

На Товаристві використовується в обліковій практиці два підходи до визначення моменту отримання доходу та його розміру, що ілюстровано на рис. 2.2.

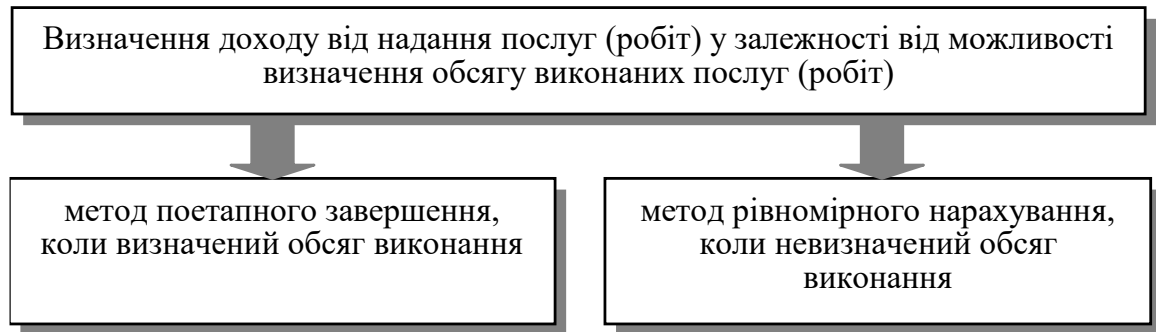

Рисунок 2.2 - Підходи до визначення моменту отримання доходу та його розміру в обліковій практиці ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

Загалом понад 90% доходів в обліковій практиці ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» обліковуються за методом поетапного завершення надання послуг з міжнародного перевезення, що обумовлено власне специфікою діяльності транспортного підприємства на міжнародному логістичному ринку, і лише близько 10% доходів обліковуються за методом рівномірного нарахування (переважно за сталими контрактами на внутрішнє перевезення товарів з постійними контрагентами).

Облік доходів в обліковій практиці Товариства ведеться на рахунку 70 «Доходи від реалізації», що передбачений для визначення та оприбуткування доходів від основної діяльності – транспортних міжнародних перевезень, структурно-логічна схема чого наведена на рис. 2.3.

Ключовим субрахунком для визначення суми доходу в Товаристві з урахуванням специфіки його діяльності є субрахунок 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Аналітичний облік доходів від наданих транспортних послуг за даним субрахунком проводиться в розрізі замовників-контрагентів Товариства та видів перевезень (Додаток Б).

Актив		Пасив	
Готова продукція на складі			
Дебет	Кредит		
Сальдо	1		
Собівартість проданої готової продукції		Дохід від реалізації готової продукції	
Дебет	Кредит		
	1		
Розрахунки з покупцям			
Дебет	Кредит		
	2		

Рисунок 2.3 - Схема відображення доходів від основної діяльності (транспортних міжнародних перевезень) в обліковій практиці ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

Організація обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» наведена на рис. 2.4.

Рисунок 2.4 - Організація обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними

Організація обліку доходів Товариства вказує, що за кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» (субрахунок 703 «Дохід від реалізації робіт, послуг») проводиться списання доходу на рахунок 79 «Фінансові результати» (рис.2.5.).

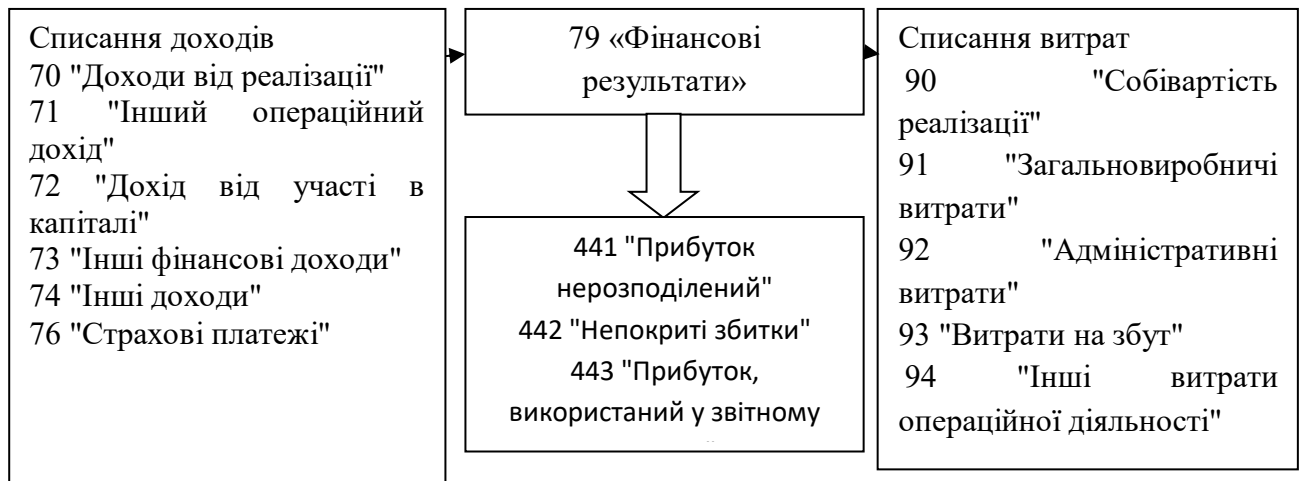

Рисунок 2.5 - Формування фінансового результату ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

Формування фінансового результату Товариства наведеного на рис. 2.5 вказує на списання доходів за рахунками 70-76 на рахунок 79 «Фінансові результати» з подальшим визначенням чистого прибутку / збитку залежності від співмірності величини сукупності доходів та сукупності витрат підприємства за звітних обліковий період. Зразок картки за рахунком 70 «Доходи від реалізації» ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за серпень 2024 року наведено в табл. 2.1 (додаток В).

Таблиця 2.1 - Зразок картки за рахунком 70 «Доходи від реалізації» ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за серпень 2024 року

Період	Документ	Аналітика Дебет	Аналітика Кредит	Дебет		Кредит		Поточне сальдо	
				Рахунок		Рахунок			
Сальдо на початок								К	4 733 80,87
01.08.2024	Реалізація товарів і послуг МТС0000044 9 від 01.08.2024 12:00:00 Надання послуг	Геоматекс ДОГОВІР Рахунок на оплату покупцю МТС00000449 від 31.07.2024 10:51:19	Дохід операційної діяльності (від реалізації товарів, робіт, послуг) <...>	361		703	72 221,79	К	4 806 02,66

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01.08.2024	Реалізація товарів і послуг МТС0000044 9 від 01.08.2024 12:00:00 Надання послуг	Геоматекс ДОГОВІР Рахунок на оплату покупцю МТС00000449 від 31.07.2024 10:51:19	Дохід операційної діяльності (від реалізації товарів, робіт, послуг) <...>	361		703	30 952,20	К	4 836 954,86
01.08.2024	Реалізація товарів і послуг МТС0000045 1 від 01.08.2024 12:00:02 Надання послуг	ВАЛЕСКС ГРУП Договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000451 від 01.08.2024 12:00:01	Дохід операційної діяльності (від реалізації товарів, робіт, послуг) <...>	361		703	100 006,86	К	4 936 961,72
03.08.2024	Реалізація товарів і послуг МТС0000045 4 від 03.08.2024 00:00:00 Надання послуг	Віварна Договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000454 від 03.08.2024 12:02:00	Дохід операційної діяльності (від реалізації товарів, робіт, послуг) <...>	361		703	50 000,00	К	4 986 961,72

Зразок картки за рахунком 70 ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за серпень 2024 року вказує на використання субрахунку 703 для обліку доходів від транспортних послуг, при цьому дохід від операційної діяльності списування на 36 рахунок обліку дебіторської заборгованості з національними покупцями і замовниками, а первинним документами для цього були договір і рахунок на оплату.

Зразок картки за рахунком 71 «Інший операційний дохід» ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за серпень 2024 року наведено в табл. 2.2 (додаток Д).

Таблиця 2.2 - Зразок картки за рахунком 71 «Інший операційний дохід» ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за серпень 2024 року

Період	Документ	Аналітика Дебет	Аналітика Кредит	Дебет		Кредит		Поточне сальдо	
				Рахун ок		Рахун ок			
Сальдо на початок								К	119 767,90
03.08.2024	Платіжне доручення вихідне МТС00001264 від 03.08.2024 12:02:04 Переоцінка рахунку	Поточний (EUR) в ПАТ "ПРИВАТБАНК", м.Київ <...>	Додатне значення курсових різниць	312		714	2 944,24	К	122 712,14

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
06.08.2024	Платіжне доручення вихідне МТС00001265 від 06.08.2024 12:00:16 Переоцінка рахунку	Поточний (EUR) в ПАТ "ПРИВАТБАНК", м.Київ <...>	Додатне значення курсових різниць	312		714	8 208,32	К	130 920,46
10.08.2024	Платіжне доручення вхідне МТС00000576 від 10.08.2024 15:19:46 Переоцінка рахунку	AB Com Services B.V. Основний договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000302 від 28.05.2020 11:44:52	Додатне значення курсових різниць	362		714	4 862,47	К	135 782,93
12.08.2024	Платіжне доручення вхідне МТС00000574 від 12.08.2024 00:00:00 Переоцінка рахунку	Ross Tyres Основний договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000296 від 27.05.2020 11:30:46	Додатне значення курсових різниць	362		714	6 484,23	К	142 267,16
12.08.2024	Платіжне доручення вхідне МТС00000571 від 12.08.2024 15:26:37 Переоцінка рахунку	Ross Tyres Основний договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000433 від 23.07.2020 17:30:00	Додатне значення курсових різниць	362		714	916,00	К	143 183,16
12.08.2024	Платіжне доручення вхідне МТС00000572 від 12.08.2024 15:26:38 Переоцінка рахунку	Ross Tyres Основний договір Рахунок на оплату покупцю МТС00000434 від 23.07.2020 17:30:01	Додатне значення курсових різниць	362		714	916,00	К	144 099,16

Менш поширеним є використання в обліковій практиці Товариства рахунку 71 «Інший операційний дохід» за субрахунком 714 «Дохід від операційної курсової різниці» – стосовно визначення курсових різниць при розрахунку з закордонними замовниками на основі основного договору, рахунку на оплату, даних про курси валют на певну дату.

Документальний облік в ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» має власну специфіку документального відображення, зокрема, на основі укладеного договору. Товариство виставляє рахунок покупцю, а після виконання транспортних робіт підписує з замовником акт виконаних робіт (Додаток Е). При цьому в інвойс виставляється нерезиденту, якому Товариство надає послуги з

перевезення, перед виконанням оформлюється заявка на перевезення, а за результатом перевезення – відповідно міжнародна товарно-транспортна накладна.

Отже, ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» - це приватне середнє підприємство, що проводить діяльність у сфері міжнародних вантажних перевезень до Великобританії. В Товаристві працює понад 50 працівників, і Товариство має лінійну схему управління. Організація обліку доходів на Товаристві базується на обліковій політиці, яка визначає загальні принципи та методи визначення, відображення та обліку доходів від діяльності підприємства (надання вантажних транспортних послуг). В Товаристві відсутній робочий план рахунків, що негативно характеризує окремі аспекти організації облікової діяльності.

2.2 Методика обліку доходів підприємства

Дослідження організації обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» дозволило визначити передумови для аналізу особливостей методики обліку даної облікової сфери підприємства.

В сучасних умовах облікової практики доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» можна визначити наступні проблем методики обліку: кадрові, фінансові, теоретичні, методологічні, організаційні, технологічні.

Сутність таких проблем методики обліку доходів досліджуваного Товариства наведено на рис. 2.6.

Наведені проблеми методики обліку доходів Товариства свідчать про недосконалість облікової системи, особливо з урахуванням відсутності робочого плану рахунків на підприємстві та управлінської методики визначення доходів за окремими контрагентами та контрактами.

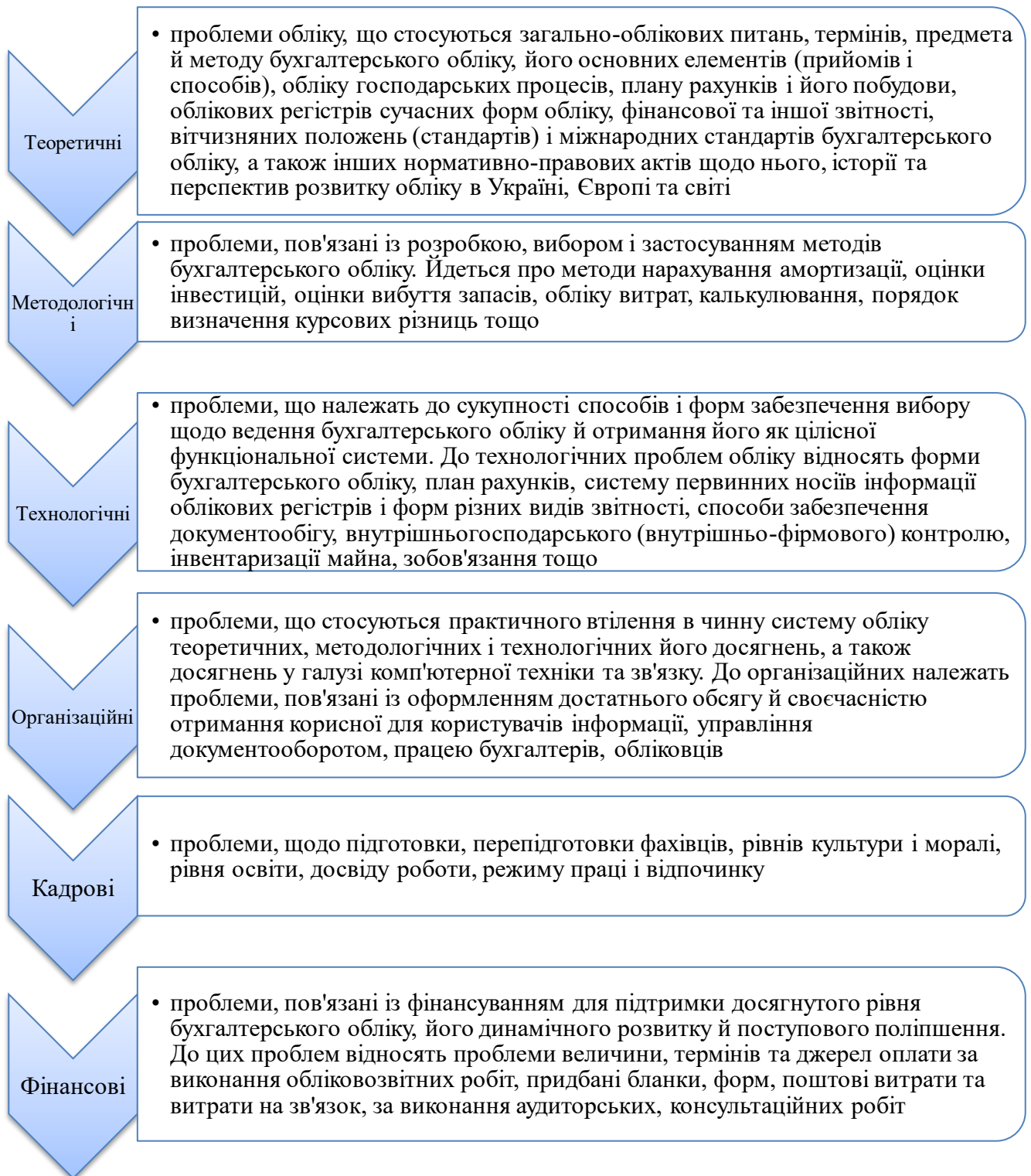

Рисунок 2.6 - Сутність проблем методики обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

В даний час облікова практика доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» не передбачає визначення ефективності окремих центрів доходів та управлінського керування напрямкам міжнародних перевезень, що відповідно значно погіршує загальні фінансово-економічні результати діяльності бізнесу. На основі наведених особливостей методики обліку доходів Товариства запропоновано запровадити управлінську модель управління фінансово-економічними показниками автотранспортного підприємства рис. 2.7.

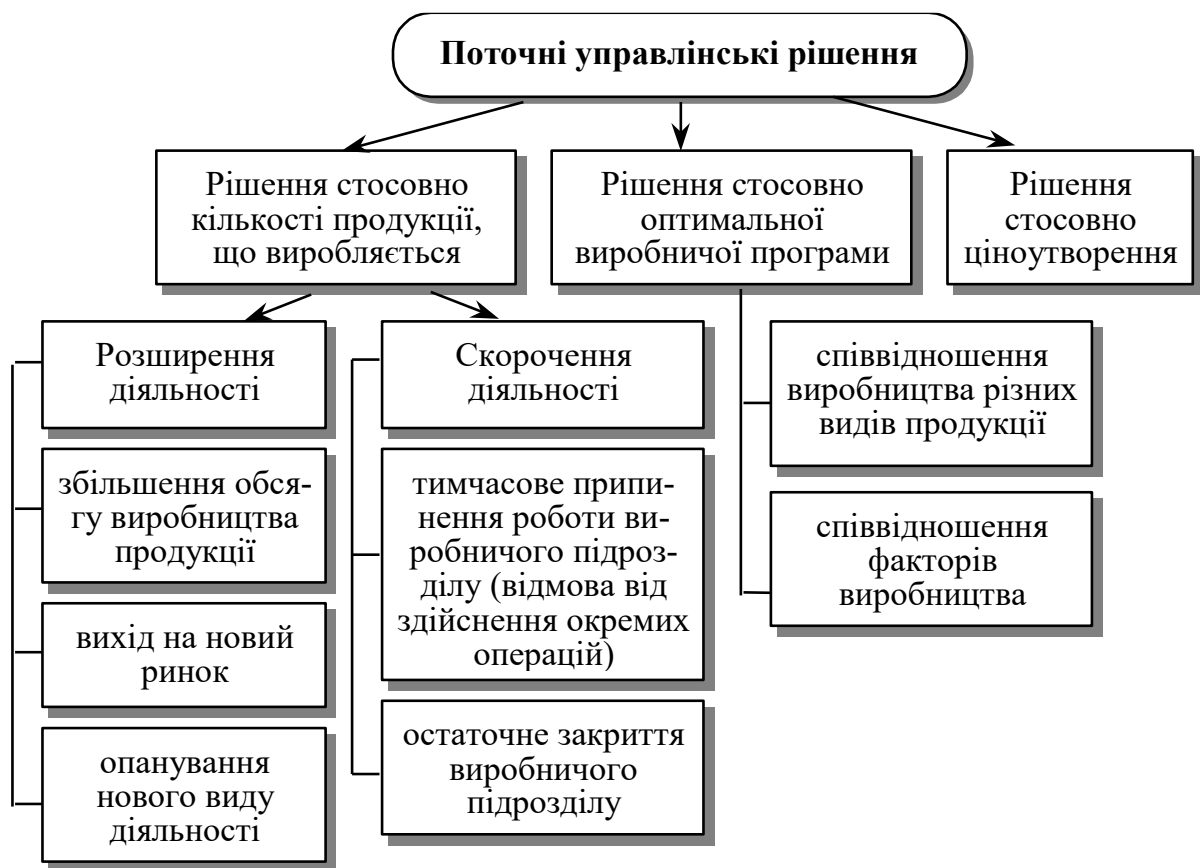

Рисунок 2.7 - Управлінську модель управління фінансово-економічними показниками автотранспортного підприємства ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: складено автором за даними Товариства

Управлінську модель управління фінансово-економічними показниками автотранспортного підприємства ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» дозволить за результатом релевантного аналізу джерел та напрямків формування доходів

приймати рішення про коригування товарної політики фірми стосовно напрямків перевезення та існуючих тарифів на послуги.

Цінова політика визначає доходи автотранспортного підприємства, тому для ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» актуальним є пропонування кількох цінових стратегій в діяльності рис. 2.8.

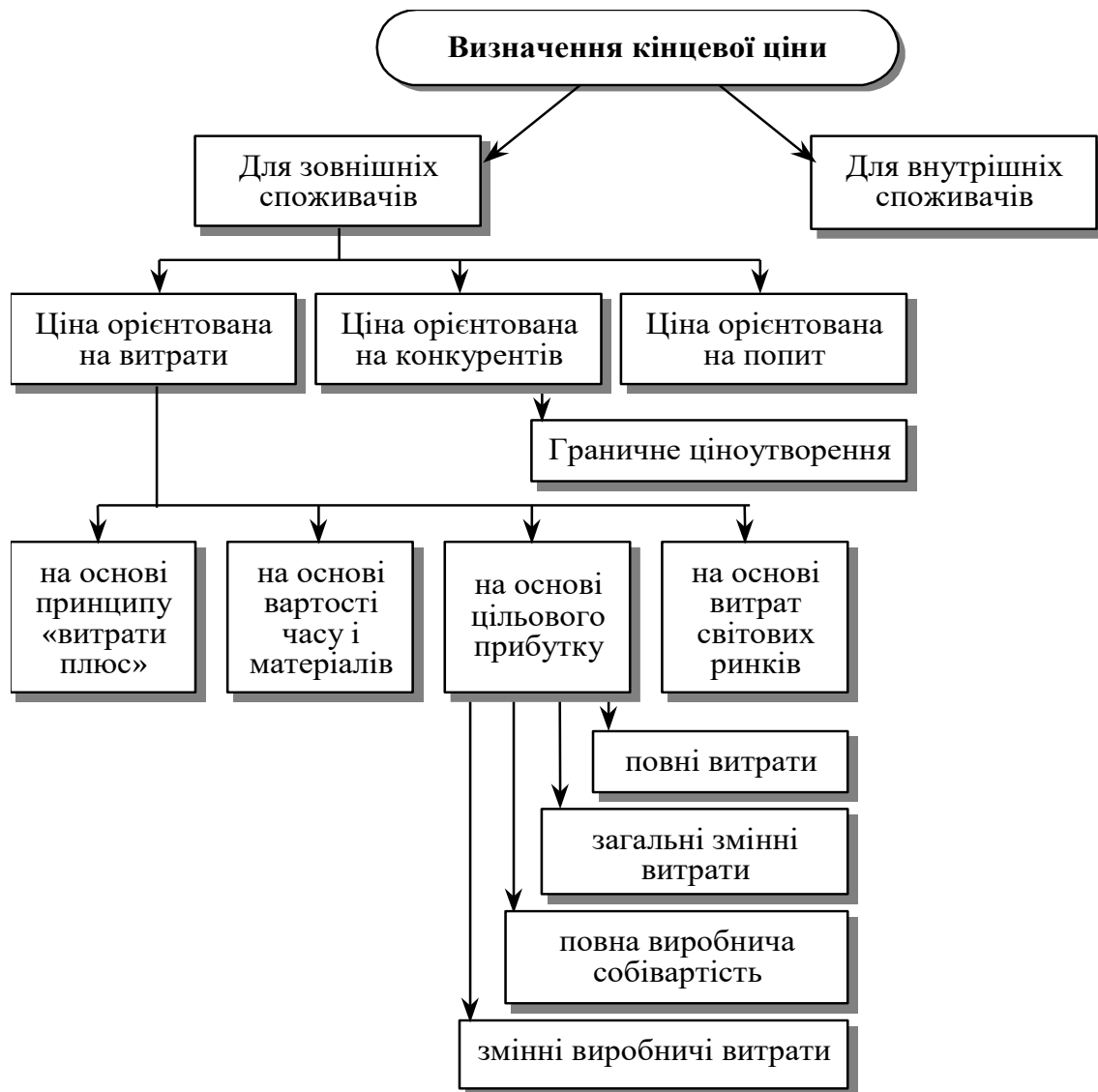

Рисунок 2.8 - Варіанти цінової політики ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» при формуванні доходів підприємства

Джерело: запропоновано автором

Варіанти цінової політики ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» при формуванні доходів підприємства передбачають виділення цінових пропозицій для внутрішніх та зовнішніх клієнтів, що особливо актуально з урахуванням цільового спрямування фірми на вантажні перевезення з України до Великобританії.

Результатом даних управлінських змін в обліковій політиці стосовно доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» може стати система бюджетування, зокрема, система бюджету продажу, що може бути використана на підприємстві, ілюстрована на рис. 2.9.

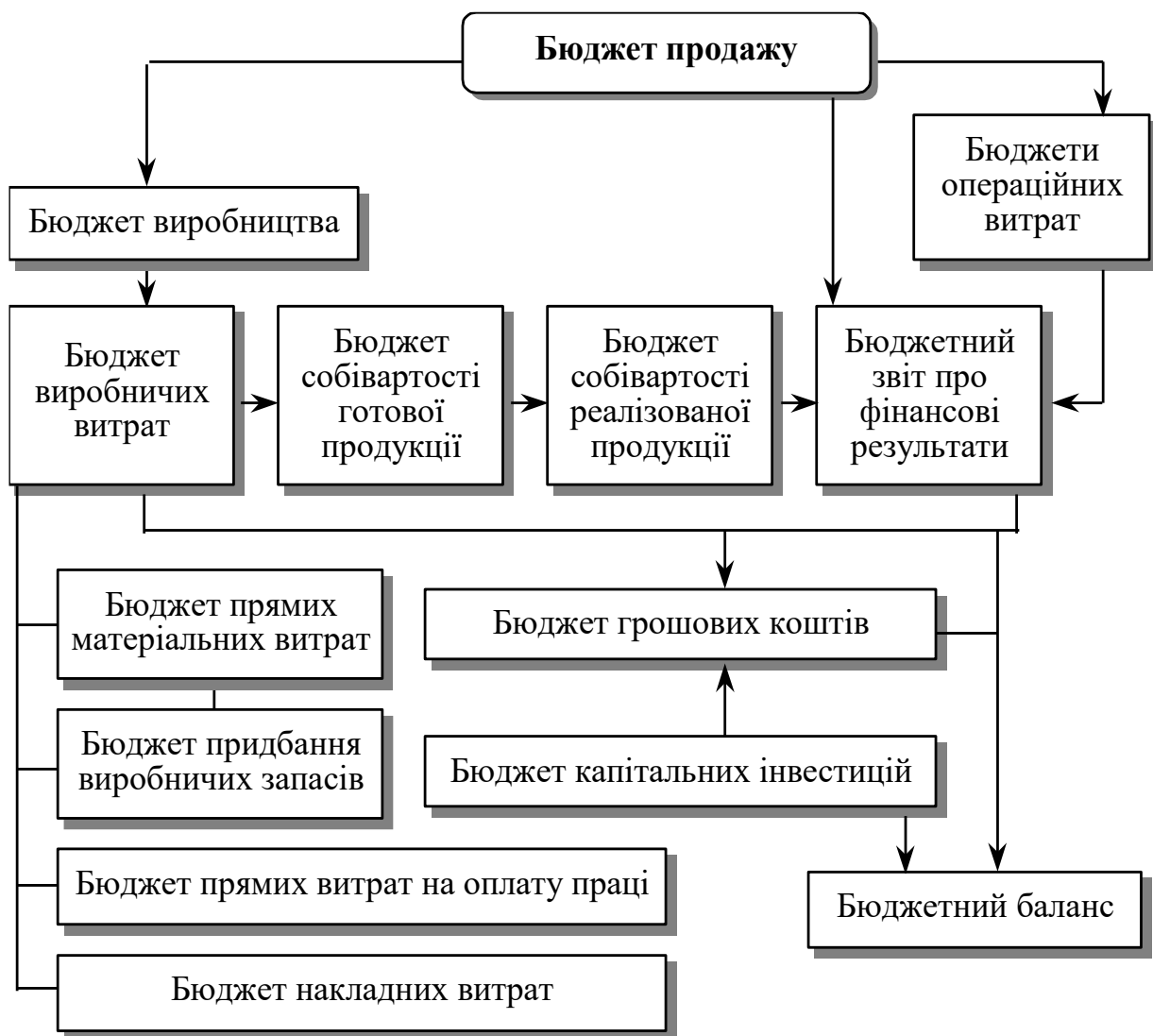

Рисунок 2.9 - Система бюджету продажу

Джерело: запропоновано автором

Наведена система бюджету продажу на ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» дозволить управляти доходами від різних напрямків перевезень з урахуванням ефективності проведення даних перевезень та витрат на їх виконання, що, як очікується, призведе до росту чистого прибутку Товариства в стратегічній перспективі.

Узагальнення методики обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» дозволило встановити, що облік основних доходів проводиться за рахунок 70 з поділом на відповідні субрахунки в залежності від виду основного доходу (за видами послуг автотранспортного підприємства). Первинними документами для визнання доходів в обліковій практиці Товариства є рахунок-фактура, рахунок на оплату, виписка банку, господарські договори. Всі дані в обліковій практиці Товариства узагальнюються в автоматизованій бухгалтерській системі – 1С: Бухгалтерія 8.0. Це спрощує методику та процедури ведення доходів Товариства.

2.3 Відображення доходів у фінансовій та податковій звітності підприємства

Метою ведення обліку доходів на ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» є встановлення фінальних фінансових результатів та пошук резервів розвитку підприємства. Це зумовлює потребу дослідження процесу відображення доходів у фінансовій та податковій звітності Товариства.

Інформаційна модель ведення обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» наведена на рис. 2.10.

Інформаційна модель ведення обліку доходів Товариства вказує, що доходи акумулюються за центром доходів (транспортним відділом), інформація про них надходить в бухгалтерію, а цінові пропозиції формує відділ маркетингу, що відповідальний за визначення тарифів на перевезення міжнародного рівня.

В рядку 2000 форми звіту про фінансові результати (форма № 2) ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» відображається чистий дохід (без ПДВ) за надані транспортні послуги за рік в загальній сумі.

В рядку 2120 звіту про фінансові результати (форма № 2) Товариство наводить інші операційні доходи від транспортної діяльності, які не були включені в основний чистий дохід.

В рядку 2200 звіту про фінансові результати (форма № 2) в Товаристві узагальнюється дохід від участі в капіталі, в р. 2220 – відповідно інші фінансові доходи, а в р. 2240 – інші доходи.

Фінансова звітність ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» складається за повною формою за вимогами НП(С)БО.

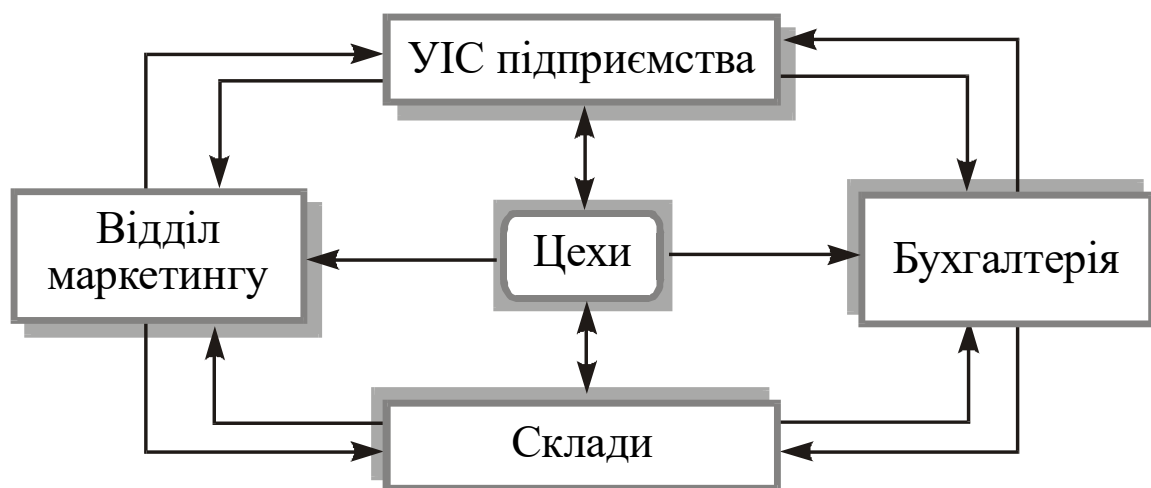

Рисунок 2.10 - Інформаційна модель ведення обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ»

Джерело: за даними Товариства

Програмний модуль з визначення доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія наведено на рис. 2.11.

Програмний модуль з визначення доходів Товариства автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія вказує на узагальнення облікових даних по первинних документах (рахунках-накладних, платіжних вимогах-дорученнях, квитанціях) та

аналітичних бухгалтерських формах (катках обліку послуг, довідках, формах фінансової звітності) на підприємстві.

Рисунок 2.11 - Програмний модуль з визначення доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія

Джерело: за даними Товариства

Приклад визначення доходів від різних видів діяльності в обліковій практиці досліджуваного Товариства в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія наведено на рис. 2.12.

Відповідно до наведеного прикладу визначення доходів від різних видів діяльності в обліковій практиці Товариства в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія бачимо відображення доходів відповідно до стандартного плану рахунків 70-75 за відповідними субрахунками, що обумовлено відсутністю робочого плану рахунків на базовому підприємстві.

Рисунок 2.12 - Приклад визначення доходів від різних видів діяльності в обліковій практиці ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія

Джерело: за даними Товариства

Результати фінансової діяльності за субрахунками ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія наведено на рис. 2.13.

Рисунок 2.13 - Результати фінансової діяльності за субрахунками ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія

Джерело: за даними Товариства

Слід відзначити класичну схему обліку доходів в обліковій практиці досліджуваного Товариства за нормативним планом рахунків і інструкцією про його використання.

Консолідоване меню визначення доходів Товариства в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія наведено на рис. 2.14.

Консолідоване меню визначення доходів Товариства в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія вказує на визначенні результатів обліку доходів на основі первинного, синтетичного і аналітичного відображення, врахування сплати дебіторської заборгованості, інших фінансово-господарських операцій, які призводять до отримання неопераційних, фінансових та інвестиційних видів доходу на підприємстві.

В складі податкової звітності стосовно доходів досліджуване Товариство складає два види декларацій:

- декларація з податку на додану вартість, яка складається щоквартально, і подається протягом 40 днів з дня закінчення податкового звітного кварталу;
- декларація з податку на прибуток, яку Товариство складає і подає протягом 60 днів з дня закінчення податкового звітного року.

ПДВ сплачується відповідно до поданої декларації з ПДВ протягом 10 днів до граничного терміну подачі звітності, а податок на прибуток сплачується за авансовою схемою.

Систематизація особливостей відображення доходів в фінансовій та податковій звітності Товариства вказує на те, що підприємство складає фінансові звіти за повною формою відповідно до вимог та специфіки НП(С)БО 1, при цьому Товариство перебуває на загальній системі оподаткування, тому складає декларації з ПДВ та податку на прибуток за повними формами, які сплачує згідно вимог чинного законодавства. Товариство відображає доходи в балансі побічно в частині зміни величини дебіторської заборгованості, в формі звіту про фінансові результати в частині чистого доходу, в звіті про рух грошових коштів – в частині надходження грошових коштів від реалізації основних транспортних послуг. В обліковій практиці Товариства використовується складання фінансової звітності в автоматизованій бухгалтерській системі.

Рисунок 2.14 - Консолідоване меню визначення доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія

Джерело: за даними Товариства

Отже, особливості відображення доходів в фінансовій та податковій звітності досліджуваного Товариства показують, що воно формує фінансові звіти згідно з НП(С)БО 1 і оподатковується за загальною системою оподаткування.

Товариство складає декларації з ПДВ та податку на прибуток, які заповнює відповідно до діючого законодавства. Доходи ТОВ "ПРАЙМ-ІНВЕСТ" відображаються у балансі через зміну дебіторської заборгованості, в звіті про фінансові результати через чистий дохід, у звіті про рух грошових коштів через надходження коштів від реалізації транспортних послуг. Товариство використовує автоматизовану бухгалтерську систему для складання фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Організація та методика оподаткування доходів підприємства

Організація та методика оподаткування доходів підприємства з урахуванням специфіки та напрямків діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр. вказує на перебування підприємства на загальній системі оподаткування і сплати 2 ключових податків, що пов’язані з доходами: податку на прибуток та податку на додану вартість.

Базою оподаткування відповідно є виручка від реалізації та чистий прибуток Товариства, а динаміка ключових фінансових індикаторів підприємства в 2024 році по місяцям наведена на рис. 3.1.

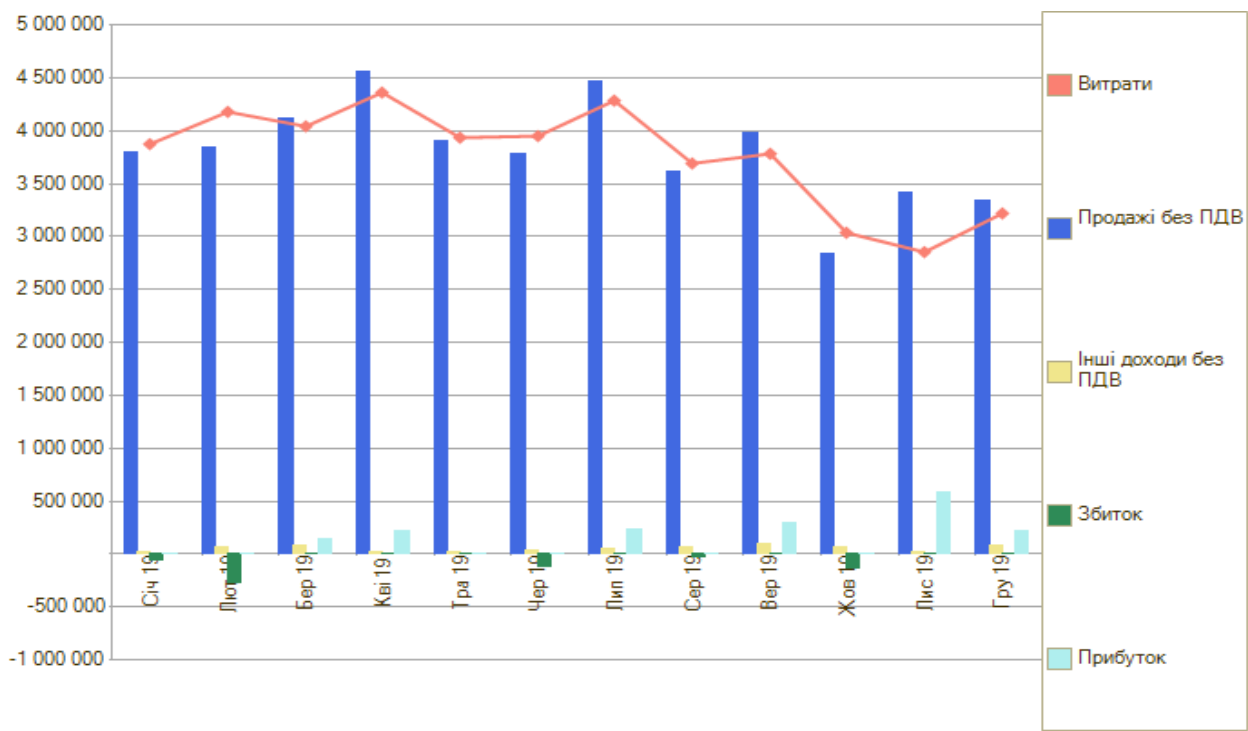

Рисунок 3.1 - Динаміка ключових фінансових індикаторів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» в 2024 році по місяцям

Джерело: складено за даними фінансових звітів Товариства

В табл. 3.1 наведено дані про податкові зобов'язання, податкові кредити та ПДВ до сплати досліджуваного Товариства за 2022-2024 рр.

Таблиця 3.1 - Дані про податкові зобов'язання, податкові кредити та ПДВ до сплати ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр., грн.

	Податкові зобов'язання	Податковий кредит	Відшкодування
02.22	700	181824	181124
03.22	-	210813	210732
04.22	1833	188625	186792
05.22	10817	183386	172569
06.22	-	190598	186928
07.22	-	214672	213939
08.22	-	193749	193315
09.22	2417	204623	199690
10.22	667	419390	414778
11.22	3550	516328	508874
12.22	10480	185826	175346
01.23	-	210905	206905
02.23	2772	225635	222741
03.23	9805	208932	198220
04.23	1074	212042	208666
05.23	2458	256726	252784
06.23	11179	236584	225405
07.23	3820	381041	377221
08.23	3467	255802	252335
09.23	2159	234391	231061
10.23	10748	406810	396062
11.23	13431	235518	222087
12.23	11269	178923	167654
01.24	13667	182658	158299
02.24	3833	241772	237931
03.24	83	203589	201411
04.24	8263	224964	216701
05.24	83	243905	229625
06.24	7945	317778	309833
07.24	79917	228847	148930
08.24	-	202698	196128
09.14	30084	311021	280937
10.14	1351	362396	361045
11.14	10442	155958	133346
12.114	6638	145584	138946

Динаміка ключових фінансових індикаторів Товариства в 2024 році по місяцям вказує на збитковість діяльності в проміжних періодах: січні, лютому, червні та жовтні, що наведено на рис. 3.1 та обумовлено кон'юнктурними аспектами діяльності підприємства. Податкові зобов'язання Товариства за 2022-2024 рр. склали 265 тис. грн., а податковий кредит – відповідно 8554,3 тис. грн., а оскільки податкові зобов'язання були менші податкового кредиту сума податкового відшкодування ПДВ для Товариства за три роки складала 8218,4 тис. грн. Графічна динаміка податку (ПДВ), що пов'язана з доходом – виручкою від реалізації послуг за 2022-2024 рр. наведена на рис. 3.2.

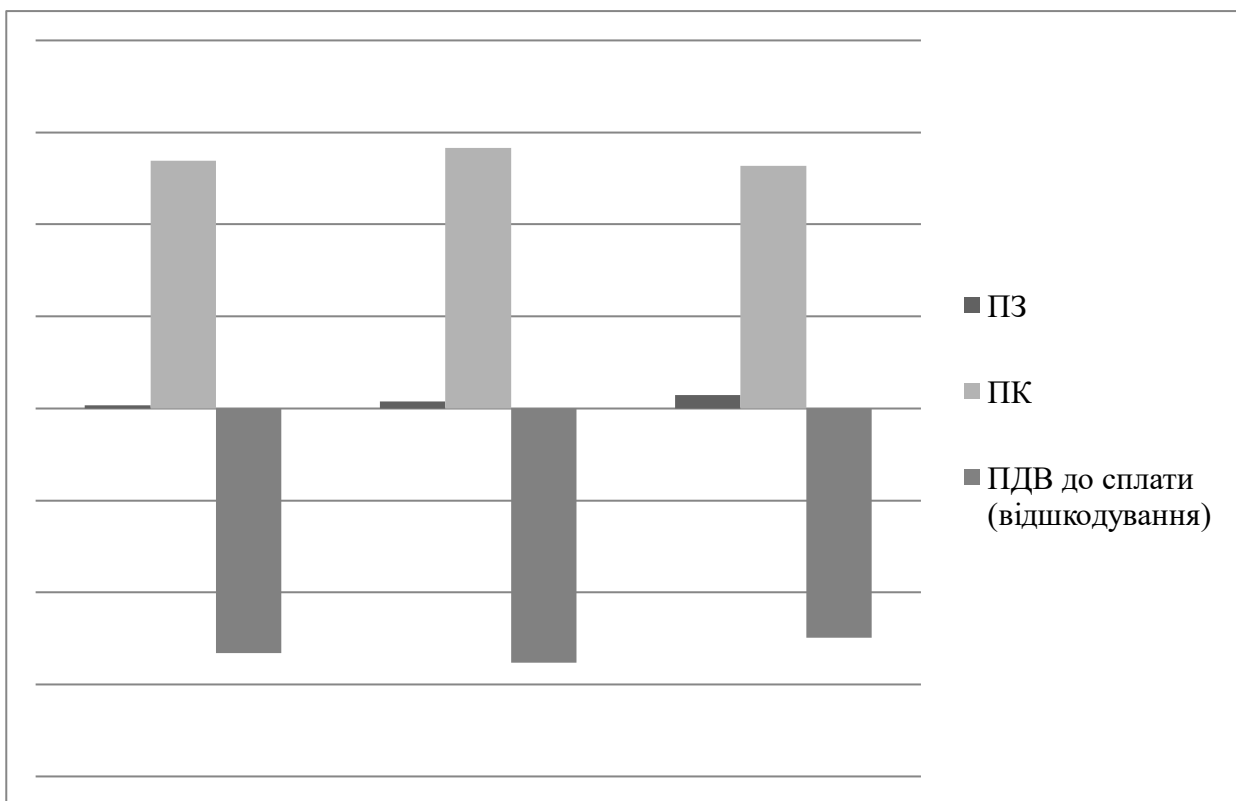

Рисунок 3.2 - Податкові зобов'язання, податкові кредити та ПДВ до сплати за 2022-2024 рр., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансових звітів Товариства

Дані про податкові зобов'язання, податкові кредити та ПДВ до сплати Товариства за 2022-2024 рр. вказують на стабільність ПДВ до відшкодування, що

обумовлено приблизно однаковим характером діяльності підприємства на ринку транспортних послуг за період дослідження. Інформація про обсяги та напрямки діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр. наведена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Інформація про обсяги та напрямки діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр., тис. грн.

	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Активи	21561,0	14241,0	16281,0	-5280,0	-24,5
Виручка	45819,0	48648,0	45659,0	-160,0	-0,3
Собівартість	0,0	29,0	544,0	544,0	x
Валовий прибуток	45819,0	48619,0	45115,0	-704,0	-1,5
Податок на прибуток	1 601	721	390	-1211,0	-75,6
Чистий прибуток	4 599	-1 360	2 531	-2068,0	-45,0
ПДВ	-2659,4	-2760,2	-2489,9	169,5	6,4

Інформація про обсяги та напрямки діяльності Товариства за 2022-2024 рр. свідчить про скорочення активів на 5280 тис. грн. або на 24.5%, що негативно визначає обсяги та межі господарської транспортної діяльності базового підприємства. При цьому виручка від реалізації послуг Товариства за 2022-2024 рр. також дещо впала на фоні росту конкуренції на ринку транспортних послуг – скорочення чистої виручки від реалізації (без ПДВ, мит та акцизів) складало 166 тис. грн. або 0.3%. При цьому собівартість послуг на території України Товариства за 2022-2024 рр. зросла на 544 тис. грн., що призвело до скорочення валового прибутку підприємства на 704.0 тис. грн. (на 1.5%). Загалом податок на прибуток скоротився на 1211.0 тис. грн. або на 75.6 %, що було обумовлено погіршенням фінансово-господарської ефективності Товариства за 2022-2024 рр.

Динаміка фінансових результатів Товариства за 2022-2024 рр. узагальнена на рис. 3.3.

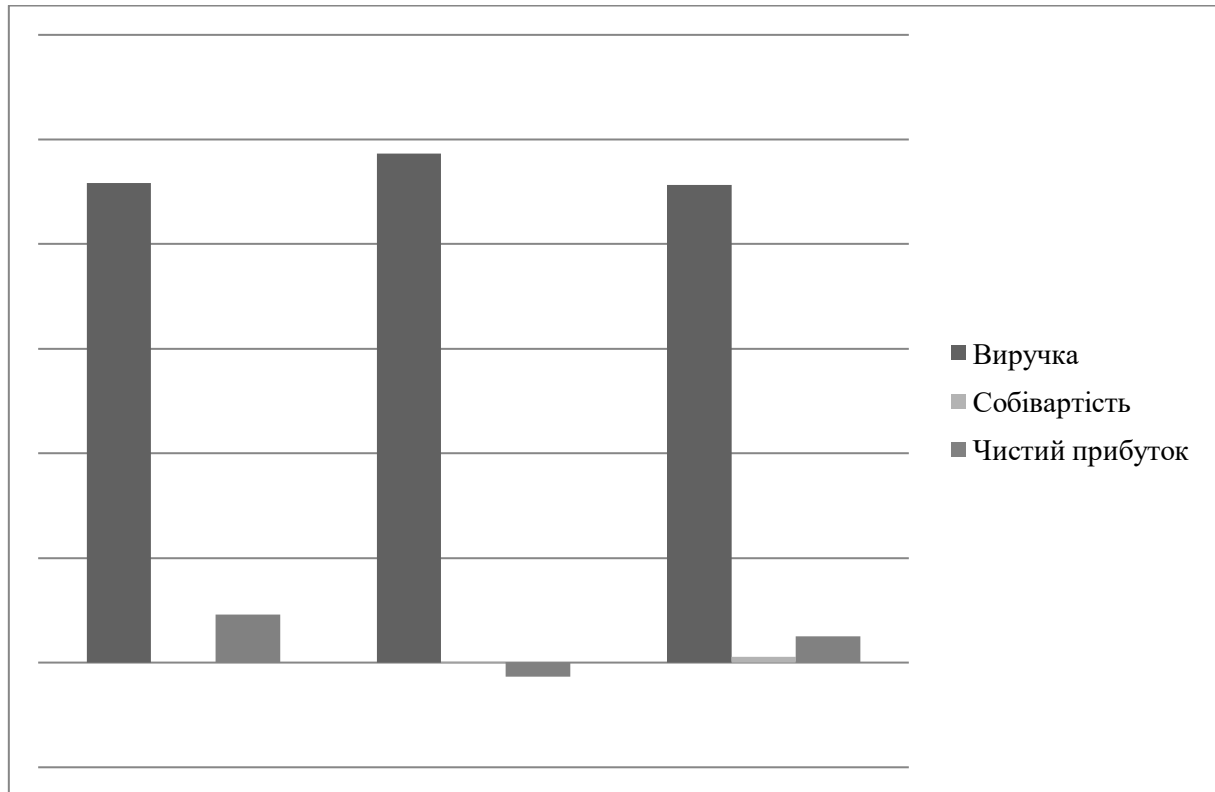

Рисунок 3.3 - Динаміка фінансових результатів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансових звітів Товариства

Чистий прибуток Товариства за 2022-2024 рр. мав тренд до падіння на 2068.0 тис. грн. або на 45.0%, при цьому в 2023 році Товариство мало непокриті збитки (збиток складав 1360 тис. грн.), що негативно впливає на фінансово-економічні результати діяльності підприємства. В табл.3.3 наведено динаміку податків з доходів досліджуваного Товариства за 2022-2024 рр.

Таблиця 3.3 - Показники податків з доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр.

	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Податок на прибуток	1 601	721	390	-1211,0	-75,6
ПДВ	-2659,4	-2760,2	-2489,9	169,5	6,4

При цьому податок на прибуток в динаміці скоротився на 1211 тис. грн. або на 75.6%, а бюджетне відшкодування податку на додану вартість навпаки зросло на 169.5 тис. грн. (або на 6.4%) (рис. 3.4).

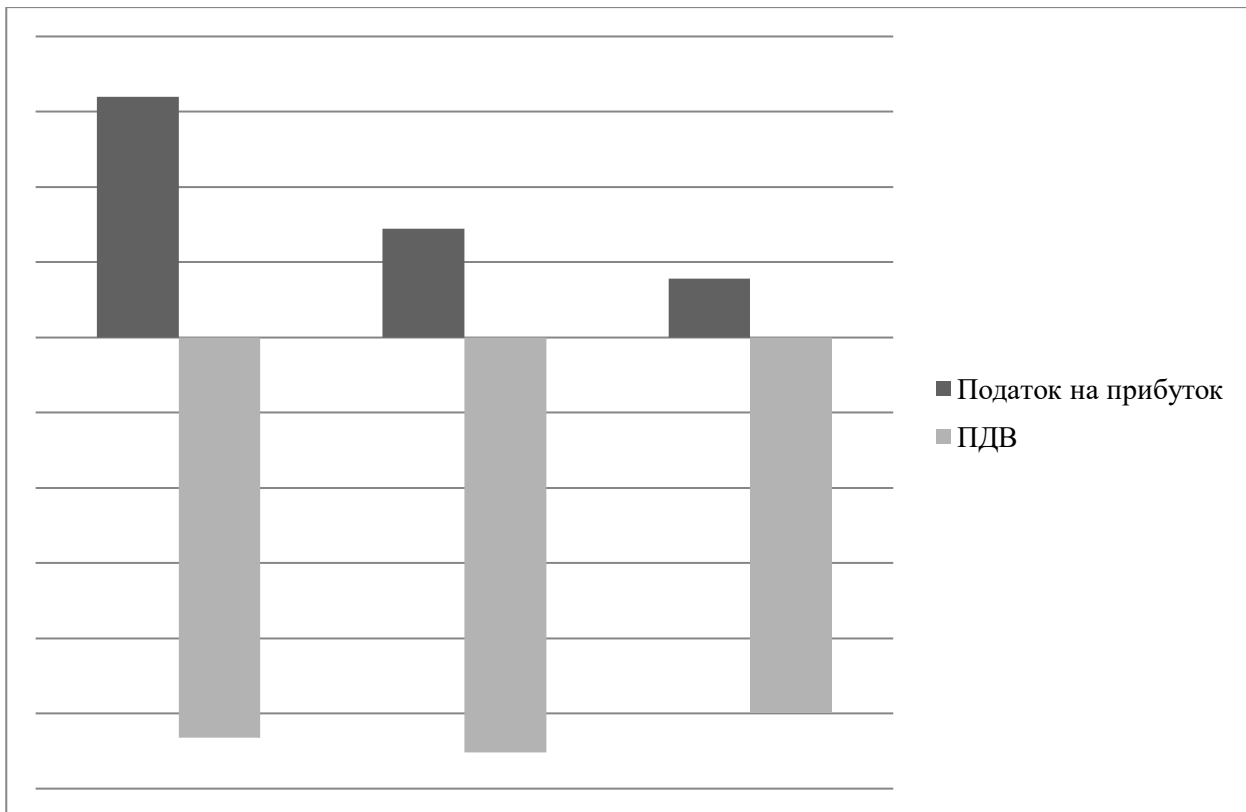

Рисунок 3.4 - Показники податків з доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр., тис.грн.

Джерело: складено за даними фінансових звітів Товариства

Визначимо рівень податкового навантаження на фінансові результати діяльності Товариства за 2022-2024 рр., що наведено в табл. 3.4. Рівень податкового навантаження на фінансові результати діяльності Товариства за 2022-2024 рр. вказує на скорочення податкового навантаження по всім напрямкам, зокрема, показник податку на прибуток на 100 грн. середнього розміру активів впав з 9.28 грн. до 2.56 грн. або на 6.73%, показник податку на прибуток на 100 грн. чистого доходу від реалізації послуг Товариства за 2022-2024 рр. скоротився з 3.49 грн. до 0.85 грн. (на 2.64%), а показник податку на прибуток на 100 грн. чистого прибутку

впав з 34.81 грн. до 15.41 грн. (на 19.40%), що вказує на певне покращення ефективності податкової політики за 2022-2024 рр.

Рівень податкового навантаження на фінансові результати діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр. наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 - Рівень податкового навантаження на фінансові результати діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр.

	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення
Податок на прибуток, тис. грн.	1 601	721	390	-1211,0
Середній рівень активів, тис. грн.	17249	17901	15261	-1988
Виручка, тис. грн.	45819,0	48648,0	45659,0	-160,0
Чистий прибуток	4 599	-1 360	2 531	-2068,0
Податок на прибуток на 1 грн. активів, %	9,28	4,03	2,56	-6,73
Податок на прибуток на 1 грн. чистого доходу від реалізації, %	3,49	1,48	0,85	-2,64
Податок на прибуток на 1 грн. чистого прибутку, %	34,81	-53,01	15,41	-19,40

В той же час дані тренди, на нашу думку, здебільшого були обумовлені зміною обсягів і інтенсивності експортної діяльності в сфері експорту послуг.

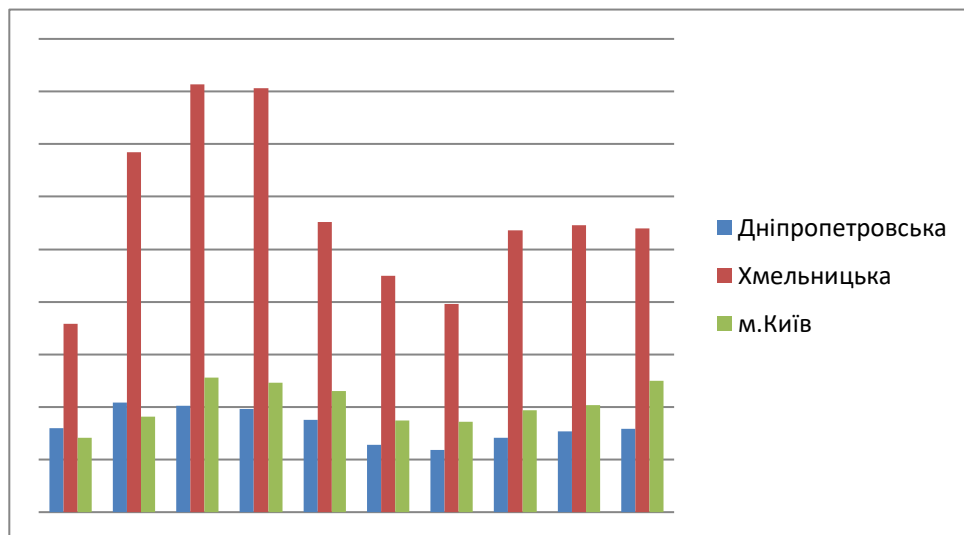

Рисунок 3.5 - Динаміка експорту послуг регіонів-аутсайдерів

Джерело: сформовано автором за даними [62]

Серед аутсайдерів найбільшу питому вагу мала Хмельницька область, проте в динаміці абсолютне значення експорту послуг з неї скорочувалося з 2022 року, в той же час показники м. Київ та Дніпропетровської області дещо зросли.

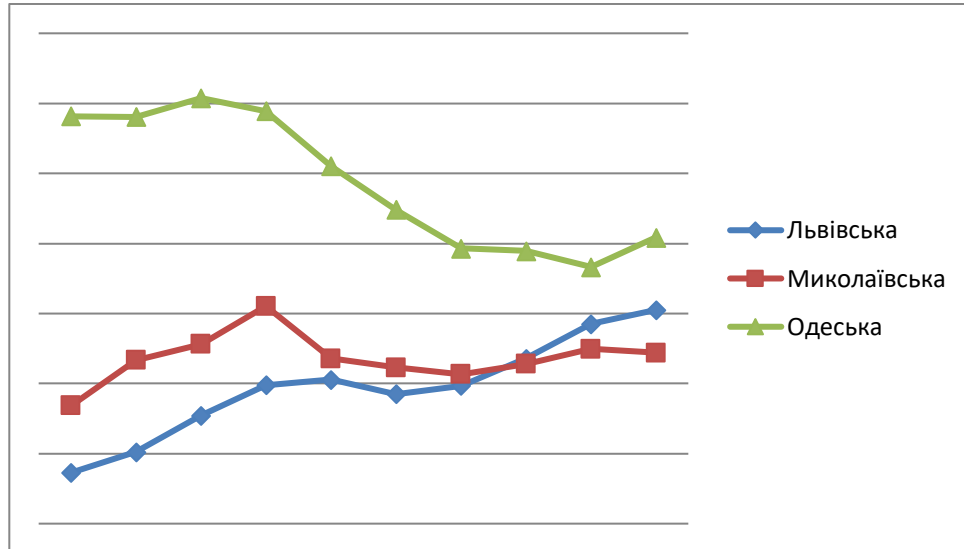

Рисунок 3.6 - Динаміка експорту послуг регіонів-лідерів

Джерело: сформовано автором за даними [62]

Динаміка експорту послуг регіонів-лідерів наведена на рис. 3.6. Тернопільська та Львівська області демонстрували зростання, а в динаміці Одеська область падала. Найбільший приріст в абсолютному обсязі експорту послуг демонструвала Львівська область – на 464,5 млн. дол. США, в той же час найбільше падіння експорт послуг було в Дніпропетровському регіоні – на 467,4 млн. дол. США. За темпами приросту найбільший приріст мала Житомирська область – експорт послуг зріс на 531,3%, а падіння було найбільше Луганській та Донецькій областях – після 2014 року на понад 80%. Структура експорту послуг регіонів-лідерів наведена в табл. 3.5.

Загалом Львівська, Тернопільська та Одеські області мали сталі тренди експорту послуг в українському форматі, зокрема, за 2015-2024 рр. їх частка в загальному експорті послуг зросла з 44.5% в 2015 році до 45.8% в 2024 році, при цьому в 2020 році вони мали найбільшу частку – 49.%, а в 2021 році найменшу – 40.2%.

Таблиця 3.5 - Структура експорту послуг регіонів-лідерів, % загального експорту

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Львівська	3,94	4,48	6,37	7,90	9,70	10,78	11,49	13,66	14,77	14,60
Тернопільська	9,11	10,24	10,59	12,40	11,11	13,00	12,44	13,22	12,90	11,69
Одеська	31,46	25,50	25,08	23,52	24,07	26,16	22,92	22,57	18,97	19,55

Це вказує на високий стан монополізації ринку експорту послуг з України за регіонами (табл.3.6).

Таблиця 3.6 - Показники лінійний та квадратичний коефіцієнти структурних зрушень

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Коеф. лін. струк. зруш.	10,88	9,41	10,01	10,61	10,96	12,65	11,62	12,48	11,54	11,28
Коеф. квадр. струк. зруш.	16,13	12,93	12,82	12,47	12,73	14,35	12,72	13,21	11,82	11,74

Загалом ключовий вплив на систему оподаткування та обліку доходів ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр. мали тренди ринку, ставки податків, загальна система оподаткування, обліку та звітності, бюджетні відшкодування по ПДВ як фактору реалізації експортних транспортних послуг.

3.2 Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку та системи оподаткування доходів підприємства

На основі дослідження трендів розвитку системи обліку та оподаткування доходів в практичній бізнес-діяльності ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» за 2022-2024 рр. узагальнено відсутність стратегічних прогалин в обліковій політиці та системі

організації і методики стосовно доходів підприємства. Враховуючи ведення обліку в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія для Товариства в стратегічній перспективі доцільним є поглиблення аналітичності обліку, а саме впровадження додаткових аналітичних субрахунків:

- 70111 – Доходи від транспортних послуг в Великобританії;
- 70112 – Доходи від транспортних послуг в ФРН;
- 70113 – Доходи від транспортних послуг в Франції;
- 70114 – Доходи від транспортних послуг в інших країнах.

Впроваджена аналітичність в автоматизованій системі 1С: Бухгалтерія для Товариства дозволить більш ефективно реалізовувати процеси управлінської діяльності при оцінці результативності експортних контрактів. Для оптимізації управління формуванням та розподілом доходів в Товаристві актуальним є використання методу директ-костингу.

Система «директ-костинг» надає широкі можливості для проведення аналізу і прийняття на його основі різних управлінських рішень. В якості найбільш важливих її аналітичних можливостей в Товаристві можна виділити:

- планування обсягів діяльності з оптимізацією послуг, що надаються, в тому числі при наявності обмежуючого чинника;
- вибір політики ціноутворення;
- аналіз ефективності закупівлі комплектуючих і альтернативного використання ресурсів, оцінки наслідків ліквідації неприбуткового сегменту діяльності (підрозділи, продукту, послуги);
- процес прийняття обґрунтованих рішень про доцільність інвестицій в нові види активів або створення нових видів послуг;
- оцінка ефективності діяльності підрозділів Товариства (центрів відповідальності);

- оцінка ефективності організації власного виробництва або придбання напівфабрикатів для діяльності.

Планування обсягів діяльності з оптимізацією асортименту послуг в Товаристві що надаються, в тому числі при наявності обмежуючого чинника. При плануванні використовується метод гнучкого бюджетування тобто розрахунки проводяться для різних варіантів завантаження потужностей. Акцент при аналізі робиться на вибір асортименту послуг та напрямків їх реалізації в Товаристві що забезпечує підприємству найбільшу рентабельність.

«Директ-костинг», розділяючи витрати на постійні та змінні, забезпечує більш коректний підхід до проведення аналізу в Товаристві, оскільки враховує той факт, що деякі вироби, збиткові при аналізі їх по повній собівартості, насправді приносять підприємству позитивний маржинальний дохід, що виявляється при аналізі з використанням даної системи.

Ціноутворення по системі «директ-костинг» використовується в наступних ситуаціях:

- в умовах часткового контролю над цінами метод «змінна собівартість плюс маржинальний прибуток» дозволить розрахувати ціну послуг Товариства яка забезпечить бажану суму покриття на одиницю продукції, бажану частку маржинального прибутку у виручці підприємства або цільову маржинальної прибуток на одиницю обмеженого фактора;

- під час економічного спаду зниження цін на транспортні послуги Товариства є засобом стимулювання попиту, при цьому нижньою межею ціни буде маржинальна собівартість - собівартість, розрахована за прямими (змінним) витратам;

- в умовах гострої цінової конкуренції за ринки збуту використання для окремих асортиментних позицій демпінгових цін, заснованих на маржинальної собівартості ТОВ , може вести до заняття лідируючих позицій на ринку.

Для оцінки наслідків ліквідації неприбуткового сегменту діяльності Товариства проводиться аналіз двох звітів про прибутки і збитки, складених з використанням маржинального підходу, один з яких містить дані про сегмент, в іншому ці дані елімінуються.

Однак при аналізі необхідно врахувати релевантність постійних витрат Товариства, оскільки при припиненні діяльності сегмента частина постійних витрат може зберегтися. Всі проблеми і недоліки, пов'язані з використанням системи «директ-костинг», в кінцевому рахунку перекриваються тими перевагами і аналітичними можливостями, які ця система надає менеджерам Товариства для прийняття рішень.

Використання методу директ-костингу дозволять якісно покращити управлінську складову в сфері обліку, аналізу і управління доходами та їх оподаткуванням в досліджуваному Товаристві.

Отже, специфіка діяльність ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» як міжнародного перевізника вимагає від нього використання загальної системи оподаткування доходів та прибутку. За вказаними в фінансовій звітності даними Товариство було прибутком, тому сплачувало податок на прибуток з додатного фінансового результату до оподаткування, а оскільки більшість операцій були експортноорієнтованими сервісними послугами, Товариство мало мінімальні податкові зобов'язання та значні суми податкового кредиту, тому протягом періоду аналізу в 2022-2024 рр. Товариство отримувало бюджетні відшкодування по податку на додану вартість.

На основі дослідження системи оподаткування доходів Товариства визначено можливість її удосконалення в частині аналітичності відображення доходів на рахунках бухгалтерського обліку в розрізі субрахунків 70111, 70112, 70113 за географією та контрагентами, при цьому в контексті оподаткування доцільним є коригування податкової політики з метою скорочення рівня податкового навантаження на фінансові результати.

ВИСНОВКИ

На основі систематизації науково-методичних та практичних аспектів організації та методики бухгалтерського обліку і оподаткування доходів підприємства зроблено такі висновки і пропозиції:

1. Встановлено, що під доходами з економічної та облікової сутності доцільно розуміти збільшення економічної доданої вартості в результаті минулих подій, що проявляється в зростанні розміру активів або зменшенні величини зобов'язань підприємства. В підприємницькій діяльності дохід формує кінцевий результат – чистий прибуток, тому є індикатором якості управління бізнес-процесами на підприємствах в залежності від специфіки та галузі їх діяльності.

2. Проведена систематизація класифікації доходів в діяльності підприємства дозволила визначити базові класифікаційні ознаки в даній сфері, а саме – відносно виду доходу (грошовий/негрошовий), стратегічного значення доходу (стратегічний, тактичний, операційний), функціонального спрямування доходів (доходи від операційної діяльності, доходи від основної діяльності, доходи від фінансової діяльності, доходи від інвестиційної діяльності). Наведена класифікація дозволяє аналізувати не лише фінансову звітність підприємства, але й забезпечує аналітично-управлінські аспекти контролінгу за напрямками діяльності фірми.

3. Дослідження проблематики практичного застосування системи нормативно-правового регулювання обліку і оподаткування доходів вказує на існування значної кількості актів (Податковий і Господарський кодекс, профільні закони в сфері обліку та аудиту, положення і стандарти бухгалтерського обліку, плани рахунків та інструкція про порядок його застосування, положення про проведення інвентаризації активів та зобов'язань тощо), в той же час підприємство обирає окремі інструменти, методи та способи ведення обліку доходів і їх оподаткування в рамках аналітично-управлінської діяльності керівництва на основі отриманої релевантної інформації.

4. ТОВ «ПРАЙМ-ІНВЕСТ» - це приватне середнє підприємство, що проводить діяльність у сфері міжнародних вантажних перевезень до Великобританії. В Товаристві працює понад 50 працівників і має лінійну схему управління. Організація обліку доходів в Товаристві базується на обліковій політиці, яка визначає загальні принципи та методи визначення, відображення та обліку доходів від діяльності підприємства (надання вантажних транспортних послуг). В Товаристві відсутній робочий план рахунків, що негативно характеризує окремі аспекти організації облікової діяльності.

5. Узагальнення методики обліку доходів Товариства дозволило встановити, що облік основних доходів проводиться за рахунок 70 з поділом на відповідні субрахунки в залежності від виду основного доходу (за видами послуг автотранспортного підприємства). Первинними документами для визнання доходів в обліковій практиці є рахунок-фактура, рахунок на оплату, виписка банку, господарські договори. Всі дані в обліковій практиці Товариства узагальнюються в автоматизованій бухгалтерській системі – 1С: Бухгалтерія 8.0. Це спрощує методику та процедури ведення доходів.

6. Систематизація особливостей відображення доходів в фінансовій та податковій звітності Товариства вказує на те, що воно складає фінансові звіти за повною формою відповідно до вимог та специфіки НП(С)БО 1, при цьому перебуває на загальній системі оподаткування, тому Товариство складає декларації з ПДВ та податку на прибуток за повними формами, які сплачує згідно вимог чинного законодавства. Товариство відображає доходи в балансі побічно в частині зміни величини дебіторської заборгованості, в формі звіту про фінансові результати в частині чистого доходу, в звіті про рух грошових коштів – в частині надходження грошових коштів від реалізації основних транспортних послуг. В обліковій практиці Товариство використовується складання фінансової звітності в автоматизованій бухгалтерській системі.

7. Специфіка діяльність Товариства як міжнародного перевізника вимагає від нього використання загальної системи оподаткування доходів та прибутку. За вказаними в фінансовій звітності даними Товариство було прибутковим, тому сплачувало податок на прибуток з додатного фінансового результату до оподаткування, а оскільки більшість операцій були експортно орієнтованими сервісними послугами, Товариство мало мінімальні податкові зобов'язання та значні суми податкового кредиту, тому протягом періоду аналізу в 2022-2024 рр. отримувало бюджетні відшкодування по податку на додану вартість.

8. На основі дослідження системи оподаткування доходів Товариства визначено можливість її удосконалення в частині аналітичності відображення доходів на рахунках бухгалтерського обліку в розрізі субрахунків 70111, 70112, 70113 за географією та контрагентами, при цьому в контексті оподаткування доцільним є коригування податкової політики з метою скорочення рівня податкового навантаження на фінансові результати Товариства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверкин Я. Ф. Облік доходів та фінансових результатів операційної діяльності. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 282-289.
2. Багрій К. Л. Вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення доходів підприємств торгівлі. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2019 Вип. 1. С. 152-158.
3. Буняк В. Л. Обліково-аналітичне забезпечення підготовки економістів для сфери бізнесу. *Научные труды SWorld*. 2020. Т. 7. № 45. С. 76–80.
4. Бурова Т. А. Аудит доходів за видами діяльності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 6. С. 112-115.
5. Бутинець Ф.Ф., Войналович О.П., Томашевська І.Л. Організація бухгалтерського обліку: Житомир: ПП “Рута”, 2022.
6. Васильєва В. Г. Облік доходів і витрат: напрями гармонізації міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності . *Економічний простір*. 2019. № 147. С. 128-139.
7. Васильєва В. Г. Особливості організації обліку доходів і витрат у фермерських господарствах. *Економічний простір*. 2019. № 148. С. 116-128.
8. Галушак І. Є. Облік доходів від операційної діяльності: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. Вип. 10(2). С. 99-107.
9. Гамова О. В. Розробка програми аудиту доходів від реалізації готової продукції на підприємстві. *Агросвіт*. 2019. № 4. С. 24-31.
10. Гонтаренко Т. О. Розкриття інформації з обліку доходів в умовах трансформації звітності згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності. *Научный вестник Донбасской государственной машиностроительной академии*. 2020. № 1. С. 158-163.

11. Господарський кодекс України. URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 01.03.2025)
12. Гуріна Н. В. Формування облікової політики підприємства щодо витрат і доходів. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 194-199.
13. Дмитрук Н. М. Сутність, склад та напрями вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на промислових підприємствах. *Молодий вчений*. 2020. № 5(1). С. 92-94.
14. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 03.03.2025)
15. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 01.03.2025)
16. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг». URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.02.2025)
17. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> (дата звернення 01.02.2025)
18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 01.02.2025)

19. Карпенко Д. В. Основні організаційні аспекти управлінського обліку доходів підприємств ресторанного господарства. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка*. 2023. Вип. 6. С. 7-13.
20. Клименко С. О. Історичні аспекти розвитку облікового забезпечення доходів підприємства. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2023. Вип. 161. С. 182-187.
21. Костюнік О. В. Деякі методичні питання обліку та аналізу витрат, доходів і рентабельності у світлі опрацювання фінансової стратегії авіаційного підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2024. Вип. 23(3). С. 139-143.
22. Коцеруба Н. В. Особливості організації внутрішньогосподарського обліку доходів і затрат підприємства торгівлі в умовах бюджетування. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2024. Вип. 3. С. 301-309.
23. Кужельний М.В., Левицька С.О. Організація обліку: Підручник. К.: Цент учбової літератури, 2010. 352 с.
24. Кузнецова С. А. Облік та контроль доходів і витрат з урахуванням специфіки підприємств. *Ефективна економіка*. 2024. № 9.
25. Кузнецова С. А. Синергетичний розвиток бухгалтерського обліку для становлення «економіки знань» в Україні: монографія. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2020. 148 с.
26. Лагодієнко Н. В. Організація обліку доходів підприємств: проблеми та напрями їх вирішення. *Бізнес-навігатор*. 2024. № 1. С. 163-167.
27. Лисецький А. С. Організація внутрішнього аудиту доходів від основної діяльності підприємств торгівлі. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 36(1). С. 128-138.

28. Лищенко О. Г. Гармонізація обліку доходів за національними та міжнародними стандартами. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2020. № 4-5. С. 48-52.
29. Мардус Н. Ю. Особливості обліку доходів і витрат підприємства: проблеми та шляхи вдосконалення. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2021. Т. 20, Вип. 4. С. 251-255.
30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 “Дохід”. URL: http://vobu.ua/rus/documents/item/mizhnarodnij-standart-bukhgalterskogo-obliku-18-dokhid?app_id=23 (дата звернення 01.03.2025)
31. Меліхова Т. О. Удосконалення методичних підходів аудиту доходів від реалізації продукції для ефективного управління підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 54-61.
32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE22868.html. (дата звернення 01.02.2025)
33. Небава М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. Ч. 1. Економіка підприємства : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2011. 117 с.
34. Осадча Г. Г. Облік доходів у системі управління підприємством . *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 6. С. 71-75.
35. Перчук О. В. Формування облікової політики підприємств теплопостачання щодо доходів, витрат та фінансових результатів. *Молодий вчений*. 2024. № 8(2). С. 22-27.
36. Пилипчук Н. М. Концептуальна модель організаційно-методичного забезпечення внутрішнього аудиту доходів. *Економічний аналіз*. 2023. Т. 19(1). С. 193-199.

37. Пилипчук Н. М. Методичний підхід до організації аналітичної роботи внутрішнього аудиту доходів від основної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. - 2022. - Вип. 1(2). - С. 382-385.
38. Погорелов Ю. С. Удосконалення управлінського обліку доходів торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2024. № 26(2). С. 124-131.
39. Податковий кодекс України. URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 01.12.2024)
40. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Дохід” // Інформаційно - правова система „Ліга :Закон” 2014. № 8.
41. Прокопішина О. В. Особливості обліку та оподаткування доходів підприємств туристичної галузі. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 15(3). С. 133-141.
42. НП(СБ)О 25 «Спрощена фінансова звітність». URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 01.11.2024)
43. НП(С)БО 15 «Доходи». URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 01.11.2024)
44. Рзаєв Г. І. Обліково-аналітичні процедури підтримки безпеки формування доходів, витрат і фінансових результатів. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 1. С. 62-65.
45. Ручинський О. С. Вдосконалення організації бухгалтерського обліку доходів на підприємстві. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки*. 2024. Вип. 5.3. С. 43-45.
46. Сльозко Т. М. Організація обліку: Навч. пос. К.: ЦУЛ, 2022.
47. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. К.: КНЕУ, 2006. 523 с.
48. Сук Л. К., Сук П. Л. Організація обліку та контролю на підприємстві. К.: «Університет Україна», 2007.

49. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. К. : Алерта, 2008. 926 с.
50. Травін В. В. Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат у системі бухгалтерського обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2022. № 4. С. 56-59
51. Фоміна О. В. Управлінський облік доходів підприємств торгівлі: процесний підхід. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2023. № 3. С. 32-38.
52. Чацкіс Ю.Д., Гейєр Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку: навч. Посіб. К.: Цент учбової літератури, 2021. 564 с.
53. Чебанова Н., Чупырь Т., Чупырь В. Организация бухгалтерского учета. Х.: «Фактор», 2008.
54. Шевчук О. А. Особливості автоматизації обліку доходів і витрат на промислових підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2023. № 11. С. 124-127.
55. Шерер І. Л. Модель організації обліку доходів за програмами лояльності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2019. № 1. С. 186-195.
56. Шипіна С. Б. Облікове відображення доходу від реалізації: відмінності МСФЗ (IAS) 18 “Виручка” та П(С)БО 15 “Дохід”. *Вісник ЖДТУ*. 2022. Вип. 2 (60). С. 165-170.

Додатки

Постачальник Товариство з обмеженою відповідальністю "Прайм-Інвест"
ЄДРПОУ 32247200, тел. (044)537-76-51
Р/р UA653052990000026001026222756 в АТ КБ "ПРИВАТБАНК" ВІДДІЛЕННЯ
"ТРЕТЄ СТОЛИЧНЕ №64"
ІПН 322472026540, номер свідоцтва 200032347

Одержувач Адреса 08660,Київ.обл.,Васильк.р-н,с.Ксаверівка,Центральний майдан,буд2
Державна науково- технічна бібліотека України
тел.

Платник той самий
Договір № 02 від
02.12.24

Замовлення Безготівковий
Умова розрахунок
продажу:

Видаткова накладна № РН-0000002
від 3 Грудня 2024 р.

№	Товар	Од.	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Дизельна електростанція модель J200 IV, виробництва KOHLER (Франція)	шт	1,000	63000,00	63000,00
Разом без ПДВ:					63000,00
ПДВ:					12600,00
Всього з ПДВ:					75600,00

Всього на суму:

Сімдесят п'ять тисяч шістсот гривень 00 копійок

ПДВ: 12600.00

грн.

Місце
складання: м. КиївВід
постачальника*

генеральний
директор Єрмольєв
В. Ю.

Отримав(ла)

за дов. № від . .

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення

Товариство з обмеженою відповідальністю "Прайм-Інвест"

Оборотно-сальдова відомість**за 2024 р.**

Рахунок		Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Код	Назва	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	Основні засоби	873 100,03				873 100,03	
104	Машини та обладнання	859 395,20				859 395,20	
106	Інструменти, прилади та інвентар	5 475,52				5 475,52	
109	Інші основні засоби	8 229,31				8 229,31	
11	Інші необоротні матеріальні активи	18 483,33				18 483,33	
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	18 483,33				18 483,33	
12	Нематеріальні активи	2 999,00				2 999,00	
127	Інші нематеріальні активи	2 999,00				2 999,00	
13	Знос (амортизація) необоротних активів		892 279,89		1 068,86		893 348,75
131	Знос основних засобів		870 797,56		1 068,86		871 866,42
132	Знос інших необоротних матеріальних активів		18 483,33				18 483,33
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів		2 999,00				2 999,00
15	Капітальні інвестиції	20 080,82				20 080,82	
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	8 424,17				8 424,17	
1521	Придбання основних засобів	8 424,17				8 424,17	
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	8 657,65				8 657,65	
1531	Придбання інших необоротних матеріальних активів	8 657,65				8 657,65	
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	2 999,00				2 999,00	
1541	Придбання нематеріальних активів	2 999,00				2 999,00	
20	Виробничі запаси	1 873 671,39		738 064,57	2 232 008,77	379 727,19	
201	Сировина й матеріали	437,50		99 999,99	437,50	99 999,99	

205	Будівельні матеріали	1 873 083,89		638 064,58	2 231 571,27	279 577,20	
209	Інші матеріали	150,00				150,00	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети			2 529,17	2 529,17		
28	Товари	60 875,00		1 456 245,00		1 517 120,00	
281	Товари на складі	60 875,00		1 456 245,00		1 517 120,00	
30	Каса	2,50		370 000,00	370 002,50		
301	Каса в національній валюті	2,50		370 000,00	370 002,50		
31	Рахунки в банках	152 867,14		4 990 230,43	4 985 920,41	157 177,16	
311	Поточні рахунки в національній валюті	152 867,14		4 990 230,43	4 985 920,41	157 177,16	
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	4 035 687,22		3 131 799,74	5 006 932,29	2 160 554,67	
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	4 035 687,22		3 131 799,74	5 006 932,29	2 160 554,67	
37	Розрахунки з різними дебіторами		2 611 553,38	1 400 000,00	59 893,05		1 271 446,43
372	Розрахунки з підзвітними особами		1 233 633,34		59 893,05		1 293 526,39
3721	Розрахунки з підзвітними особами в національній валюті		1 233 633,34		59 893,05		1 293 526,39
377	Розрахунки з іншими дебіторами		1 377 920,04	1 400 000,00		22 079,96	
3771	Розрахунки з іншими дебіторами		1 436 780,00	1 400 000,00			36 780,00
3775	Розрахунки з робітниками та службовцями по інших операціях	58 859,96				58 859,96	
40	Статутний капітал		20 000,00				20 000,00
401			20 000,00				20 000,00
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)		88 138,61	729 844,54		641 705,93	
441	Прибуток нерозподілений		160 677,56				160 677,56
442	Непокріті збитки	72 538,95		729 844,54		802 383,49	
60	Короткострокові позики		77 622,77	77 622,77			
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті		77 622,77	77 622,77			
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		43 102,26	3 983 323,88	4 752 488,78		812 267,16
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		43 102,26	3 983 323,88	4 752 488,78		812 267,16
64	Розрахунки за податками й платежами		927 375,44	1 031 302,01	777 937,93		674 011,36
641	Розрахунки за податками	606 583,13		547 454,19	561 397,59	592 639,73	
6411	Прибутковий податок		14 881,71		14 310,00		29 191,71
6415	ПДВ	618 202,13		541 354,19	547 087,59	612 468,73	

6416	Податок на прибуток	3 262,71		6 100,00		9 362,71	
642	Розрахунки за обов'язковими платежами	645,60			1 507,50		861,90
6426	Розрахунки по інших обов'язкових платежах	645,60			1 507,50		861,90
643	Податкові зобов'язання		194 656,57	57 401,37	32 280,39		169 535,59
644	Податковий кредит		1 339 947,60	426 446,45	182 752,45		1 096 253,60
6441	Податковий кредит		1 344 569,37	426 446,45	182 752,45		1 100 875,37
6442	Неодержані податкові накладні	4 621,77				4 621,77	
65	Розрахунки за страхуванням	13 938,00		810,00	17 490,00		2 742,00
651	За розрахунками із загальнооб. держ. соц. страхування	13 938,00		810,00	17 490,00		2 742,00
66	Розрахунки за виплатами працівникам		611 744,25	385 820,00	79 500,00		305 424,25
661	Розрахунки за заробітною платою		611 744,25	385 820,00	79 500,00		305 424,25
68	Розрахунки за різними операціями		199 098,21	100 000,00	100 000,00		199 098,21
685	Розрахунки з іншими кредиторами		199 098,21	100 000,00	100 000,00		199 098,21
6851	Розрахунки з іншими кредиторами		198 515,38	100 000,00	100 000,00		198 515,38
6852	Розрахунки з іншими кредиторами (у розрізі замовлень)		582,83				582,83
70	Доходи від реалізації			3 131 799,74	3 131 799,74		
702	Дохід від реалізації товарів			2 359 400,00	2 359 400,00		
703	Дохід від реалізації робіт і послуг			772 399,74	772 399,74		
71	Інший операційний дохід			762 514,34	762 514,34		
719	Інші доходи від операційної діяльності			762 514,34	762 514,34		
73	Інші фінансові доходи			77 622,77	77 622,77		
733	Інші доходи від фінансових операцій			77 622,77	77 622,77		
79	Фінансові результати		1 580 789,62	3 438 149,89	3 449 970,24		1 592 609,97
791	Результат операційної діяльності		1 606 060,54	3 438 149,89	3 372 347,47		1 540 258,12
792	Результат фінансових операцій	25 270,92			77 622,77		52 351,85
84	Інші операційні витрати			39 974,07	39 974,07		

90	Собівартість реалізації			2 234 537,94	2 234 537,94		
903	Собівартість реалізованих робіт і послуг			2 234 537,94	2 234 537,94		
92	Адміністративні витрати			105 018,95	105 018,95		
94	Інші витрати операційної діяльності			1 058 618,93	1 058 618,93		
949	Інші витрати операційної діяльності			1 058 618,93	1 058 618,93		
		7 051 704,43	7 051 704,43	29 245 828,74	29 245 828,74	5 770 948,13	5 770 948,13

Головний бухгалтер Єрмольєв В. Ю.

(підпис)

Товариство з
обмеженою
відповідальністю
"Прайм-Інвест"

Аналіз рахунка: 70
за 2024 р.

Рахунок	З кред. рахунків	У дебет рахунків	З кред. рахунків	У дебет рахунків
			У валюті	У валюті
Сальдо на початок періоду				
36		3 131 799,74		
64	521 966,61			
79	2 609 833,13			
Обороти за період	3 131 799,74	3 131 799,74		
Сальдо на кінець періоду				

Товариство з обмеженою відповідальністю "Прайм-Інвест"

Аналіз рахунка: 71
за 2024 р.

Рахунок	З кред. рахунків	У дебет рахунків	З кред. рахунків	У дебет рахунків
			У валюті	У валюті
Сальдо на початок періоду				
37		762 514,34		
79	762 514,34			
Обороти за період	762 514,34	762 514,34		
Сальдо на кінець періоду				

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Товариство з обмеженою
відповідальністю "Прайм-Інвест"

Єрмольєв В. Ю.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
ІХП ім.О.О. Чуйка НАН України

.

АКТ № ОУ-0000020
здачі-прийняття робіт (надання
послуг)

Ми, представники Замовника ІХП ім.О.О. Чуйка НАН України _____, з одного боку, та представник Виконавця Товариство з обмеженою відповідальністю "Прайм-Інвест" , з іншого боку, склали цей акт про те, що Виконавцем були проведені такі роботи (надані такі послуги) по договору № 58 від 24.10.24:

Послуги з перевезення	- 1 грн	123'325.00 грн (сума без ПДВ)
-----------------------	---------	-------------------------------

Загальна вартість робіт (послуг) без ПДВ 123'325.00 грн (Сто двадцять три тисячі триста двадцять п'ять гривень 00 копійок), ПДВ 20 % - 24'665.00 грн, Загальна вартість робіт (послуг) з ПДВ 147'990.00 грн (Сто сорок сім тисяч дев'ятсот дев'яносто гривень 00 копійок)
Сторони претензій одна до одної не мають.

Місце складання: м. Київ

Від Виконавця*:

Від Замовника:

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення
1 Листопада 2024 р.
Товариство з обмеженою відповідальністю
"Прайм-Інвест"
ЄДРПОУ 32247200 тел (044)537-76-51
Р/р UA653052990000026001026222756 в АТ КБ
"ПРИВАТБАНК" ВІДДІЛЕННЯ "ТРЕТЄ
СТОЛИЧНЕ №64"
ІПН 322472026540, номер свідоцтва 200032347

1 Листопада 2024 р.
ІХП ім.О.О. Чуйка НАН України
ЄДРПОУ 03291669 тел
ІПН 032916626576, номер свідоцтва
Адреса

Адреса 08660,Київ.обл.,Васильк.р-
н,с.Ксаверівка,Центральний майдан,буд2

Бессараб С.С.,
студентка Навчально-наукового інституту бізнес-освіти імені Анатолія
ПОРУЧНИКА, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Сташенко Ю.В. — к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

ДІАГНОСТИКА КЛАСИФІКАЦІЇ ДОХОДІВ ОТРИМАНИХ ВІД УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ

Один із найбільш об'єктивних та вимірних показників фінансової продуктивності на підприємстві - це отриманий дохід. Цей дохід може надходити у грошовій або негрошовій формі, проте в цілому дозволяє об'єднати фінансові ресурси для поліпшення фінансового стану та підвищення загального рівня конкурентоспроможності підприємства у відповідній галузі та регіоні.

У сучасних умовах існують два підходи до розуміння природи доходів підприємства. Одні вважають, що доходи є накопиченими коштами від продажу продукції та інших видів діяльності, які складають основу для формування чистого прибутку та сприяють стратегічному розвитку підприємства. Інші науковці висувують тезу, що доходи відображають збільшення активів або скорочення зобов'язань, яке відбулося в минулих періодах, та сприятимуть подальшому зростанню діяльності підприємства в майбутньому [2, с.150].

Під терміном "дохід" розуміють загальну суму виручки або грошових надходжень на підприємство. Доходи включаються до облікового процесу на основі принципу нарахування та відповідальності, де для визначення фінансового результату за звітний період доходи збігають з витратами, необхідними для їх отримання.

Щоб визнати доходи, потрібно не лише поповнення активів або зниження зобов'язань, але також фінансові наслідки цих подій, які відображаються у зростанні власного капіталу за винятком внесків учасників.

Дохід відображається в бухгалтерському обліку по справедливій вартості активів, що були або мають бути отримані. Оцінка розміру доходів в момент їх визнання вважається обліковою оцінкою, яка може бути переглянута у випадку зміни обставин або отримання додаткової інформації. Відповідно до принципу обачності в бухгалтерському обліку, доходи, які неможливо надійно оцінити, не відображаються у фінансовій звітності.

Перевірка сутності та важливості доходів з економічної і облікової сфери свідчить про необхідність виділення різних типів доходів, отриманих підприємством. Тому важливо провести діагностику класифікації доходів у діяльності підприємства.

Суперечливість у визначенні доходів за видами діяльності є однією з основних дискусій у економічній літературі. Існують відмінні точки зору щодо

того, які доходи віднести до інвестиційної або фінансової сфери, що, насамперед, зумовлено розбіжністю у нормативних актах для їх обліку.

Вчений Ф. Ф. Бутинець наводить класифікацію доходів за видами діяльності: доходи від звичайної та надзвичайної діяльності [1, с.384]. Він класифікує діяльність на операційну, інвестиційну, фінансову та інші види. Однак вчений класифікує доходи від інвестицій як доходи від участі в капіталі, доходи від фінансової діяльності як фінансові доходи, а доходи від інших видів діяльності як інші види доходів.

Правильна класифікація доходів має важливе значення для управлінського обліку. Чітко структуровані доходи допомагають розуміти їх економічний зміст, визначати склад і структуру, оцінювати тенденції у часі і приймати оптимальні управлінські рішення. Функціонування підприємства, як господарюючого суб'єкта, включає його виробничу діяльність для виробництва продукції та отримання прибутку - з одного боку, та вирішення питань щодо розвитку виробництва та підвищення його ефективності - з іншого боку, що у подальшому призводить до збільшення капіталу підприємства та його власників.

Отже, важливо мати визнання та правильну оцінку доходу для його відображення у фінансовій звітності. Одним з умов визнання доходу від продажу є передача покупцеві всіх значущих ризиків та вигод, пов'язаних із правом власності на продукцію. Критерієм визнання доходу від реалізації продукції є передача покупцеві не всіх, а лише суттєвих ризиків та вигод, пов'язаних із правом власності на продукцію.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». 7-ме вид., доп. І перероб. Житомир: ПП «Рута». 2016. С. 832.
2. Гладких Т.В. Фінансовий облік: навч. посібник. Київ. Центр навчальної літератури. 2017. С. 480.

